

MIKROPROCESORY PRO VÝKONOVÉ SYSTÉMY

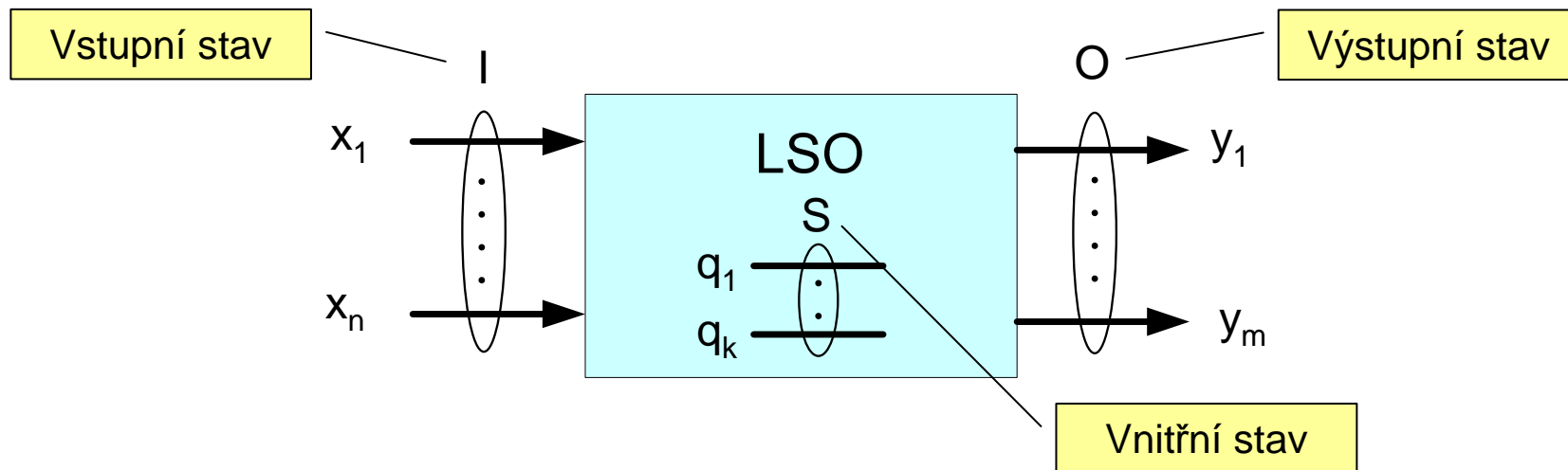
Logické obvody - sekvenční Formy popisu, konečný automat Příklady návrhu

České vysoké učení technické Fakulta elektrotechnická

Logický sekvenční obvod

- Logický sekvenční obvod (LSO) popsán stavovým diagramem, rovnicemi, tabulkami, HDL jazykem
- Vstupní, výstupní i vnitřní (q_i) proměnné nabývají pouze hodnot 0 nebo 1

- Hodnoty všech výstupních proměnných jsou v každém časovém okamžiku určeny hodnotami vstupních proměnných ve stejném okamžiku ale též hodnotami vstupních proměnných předcházejících (LSO má vnitřní paměť)

Konečný automat (FSA), přechodová a výstupní funkce

- Abstraktní **model sekvenčního obvodu** – **konečný automat (FSA** – Finite State Automaton nebo také **FSM** – Finite State Machine)
- Konečný automat – konečný počet vstupních, vnitřních a výstupních stavů
- Danou **kombinaci vstupních, vnitřních a výstupních proměnných** nazveme vstupní, vnitřní a výstupní **stav** a označíme I_i, S_k, O_j

- **Přechodová funkce:**

$$S^{t+1} = f(S^t, I^t)$$

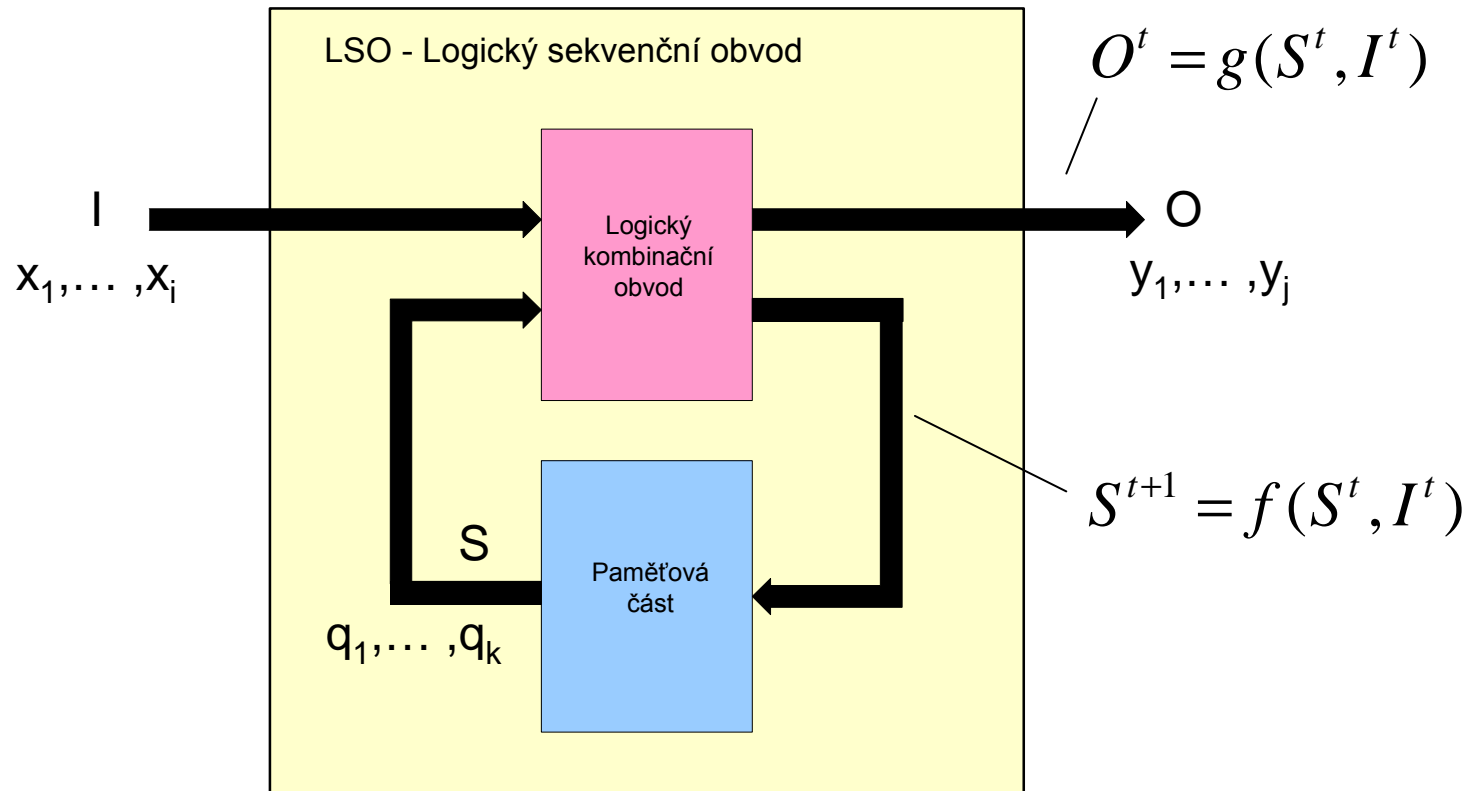
- S^{t+1}, S^t, I^t – vnitřní následující, vnitřní a vstupní současný stav

- **Výstupní funkce:**

$$O^t = g(S^t, I^t)$$

- O^t, S^t, I^t – výstupní, vnitřní a vstupní současný stav

Obecný model logického sekvenčního obvodu (Huffmann)

Rozdělení LSO

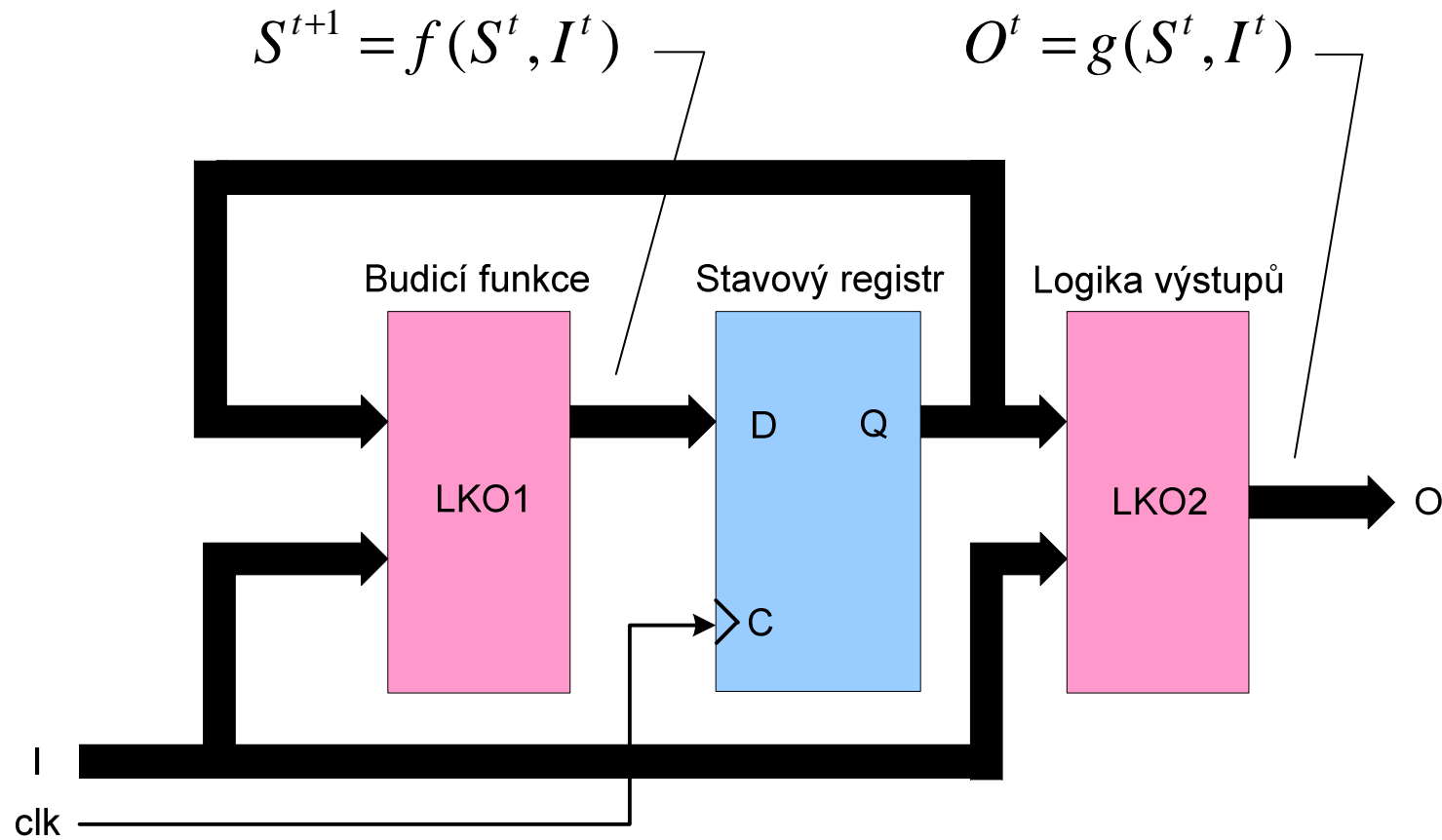
- Podle časové reakce na změnu vstupních proměnných
 - **Asynchronní** – změna stavu LSO po změně vstupních proměnných ihned (resp. s malým zpožděním v důsledku reakce vnitřních obvodů LSO).
 - **Synchronní** – změna stavu LSO synchronizována vnějšími synchronizačními impulsy (tzv. hodiny, clock). LSO jsou navrhovány většinou jako synchronní – snadnější kontrola vnitřních signálů LSO.

- Podle způsobu výpočtu přechodové a výstupní funkce

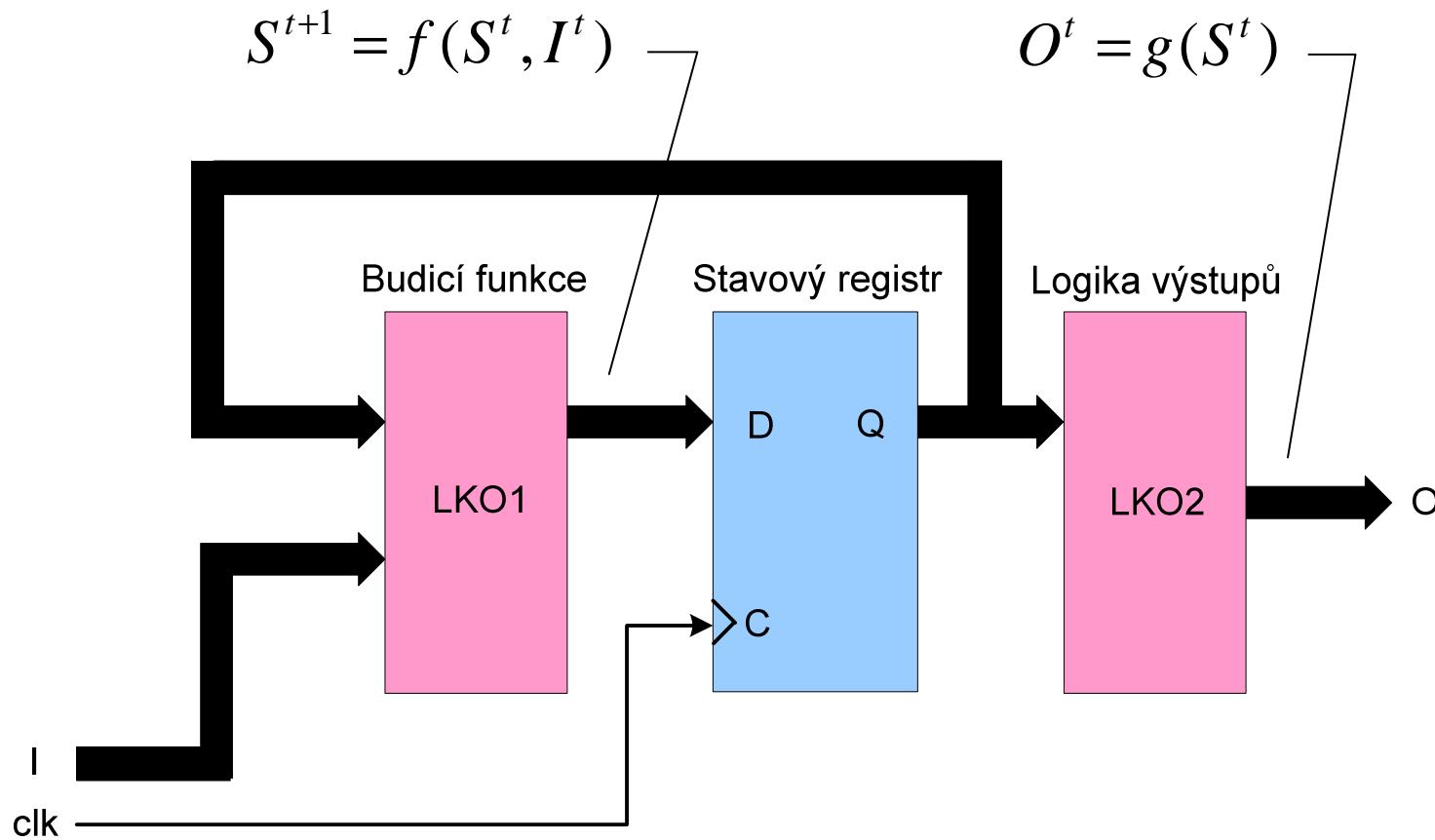
LKO

- Automat typu **Mealy** $\longrightarrow S^{t+1} = f(S^t, I^t) \quad O^t = g(S^t, I^t)$
- Automat typu **Moore** $\longrightarrow S^{t+1} = f(S^t, I^t) \quad O^t = g(S^t)$
- **Autonomní** automat $\longrightarrow S^{t+1} = f(S^t) \quad O^t = g(S^t)$
(např. čítače, ...)

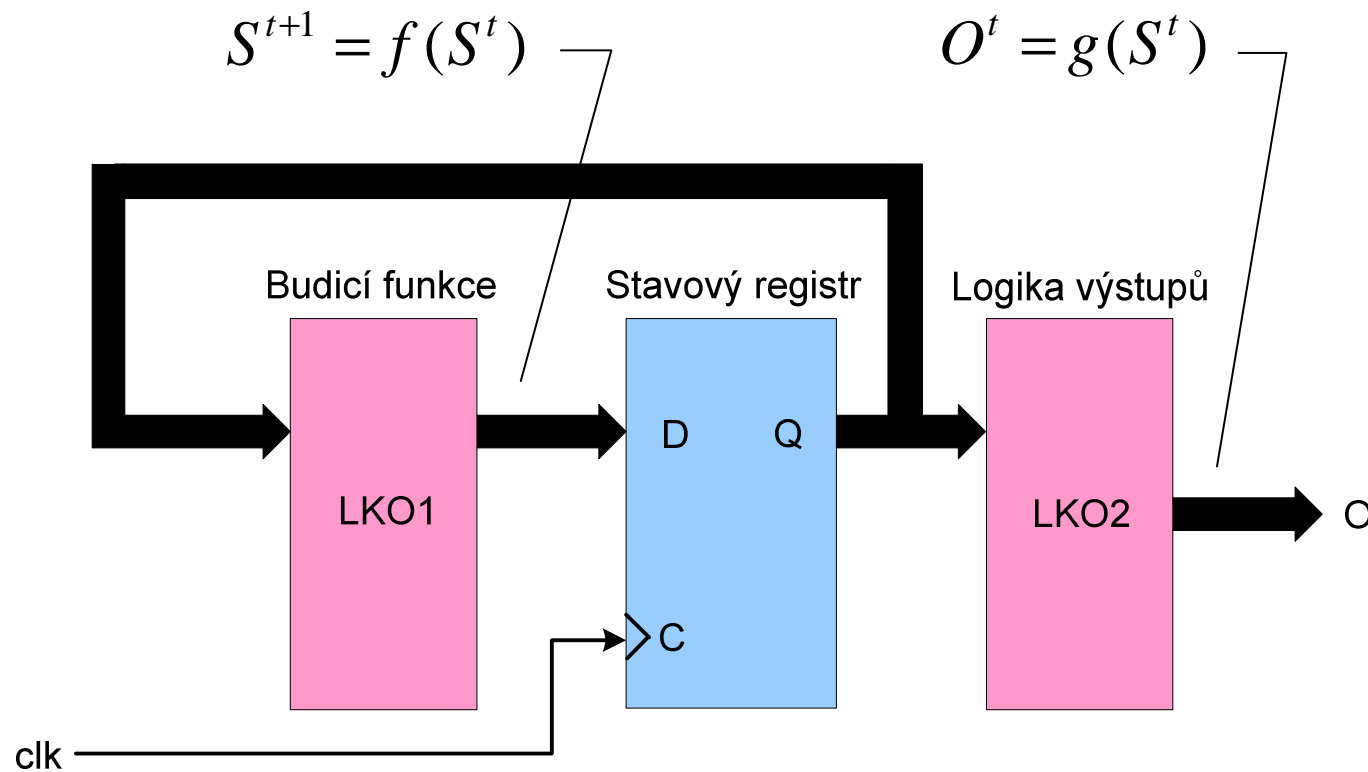
Synchronní FSA – typu Mealy

Synchronní FSA – typu Moore

Synchronní FSA – autonomní

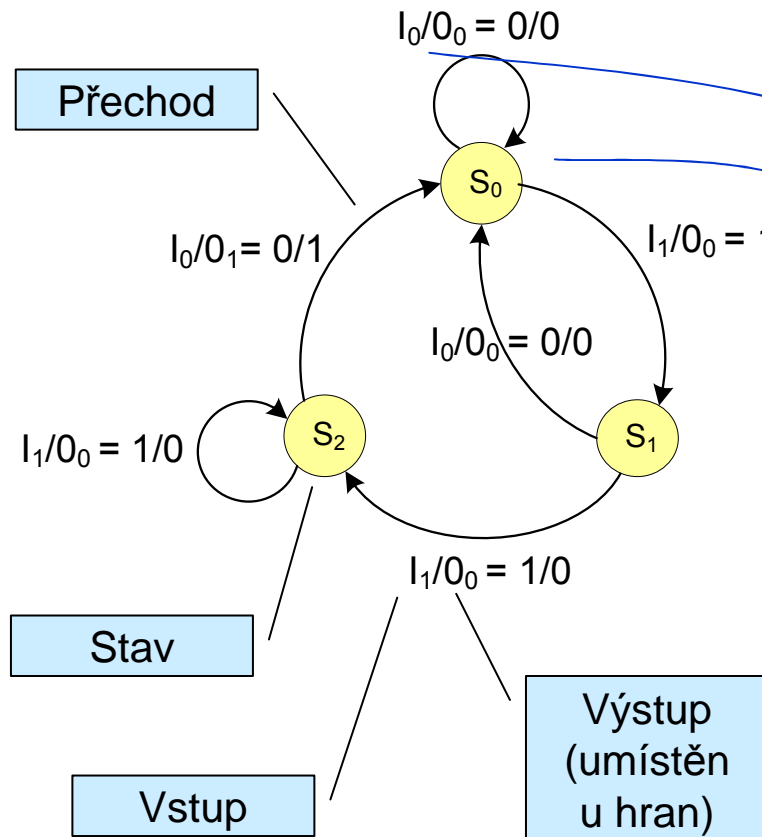

Forma popisu LSO (FSA)

- Stavovým diagramem (State diagram) – forma orientovaného grafu
- Soustavou rovnic
- Tabulkami přechodů a výstupů
- Některým programovacím jazykem
- Vyjmenováním všech posloupností vstupů a výstupů (TO NE)
nepraktické – nepoužívá se, vstupní posloupnost může být i nekonečné délky

Formy popisu FSA – typu Mealy

Stavový diagram

Přechodová a výstupní funkce

Současný výskyt stavu a vstupu – „ α “

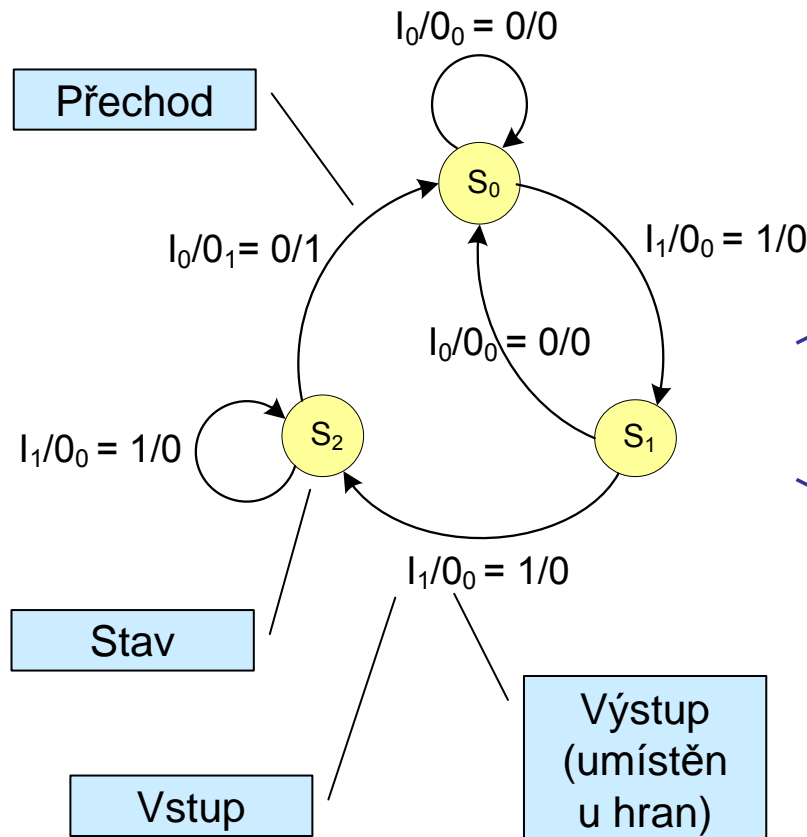
Přechod ze stavu v čase t do $t+1$ – „ \rightarrow “

Okamžité vytvoření výstupu – „:“

$S_i \alpha I_j \rightarrow S_k$	$S_i \alpha I_j : O_k$
$S_0 \alpha I_0 \rightarrow S_0$	$S_0 \alpha I_0 : O_0$
$S_0 \alpha I_1 \rightarrow S_1$	$S_0 \alpha I_1 : O_0$
$S_1 \alpha I_0 \rightarrow S_0$	$S_1 \alpha I_0 : O_0$
$S_1 \alpha I_1 \rightarrow S_2$	$S_1 \alpha I_1 : O_0$
$S_2 \alpha I_1 \rightarrow S_2$	$S_2 \alpha I_1 : O_0$
$S_2 \alpha I_0 \rightarrow S_0$	$S_2 \alpha I_0 : O_1$

Formy popisu FSA – typu Mealy

Stavový diagram

Tabulky přechodů a výstupů

Tabulka přechodů

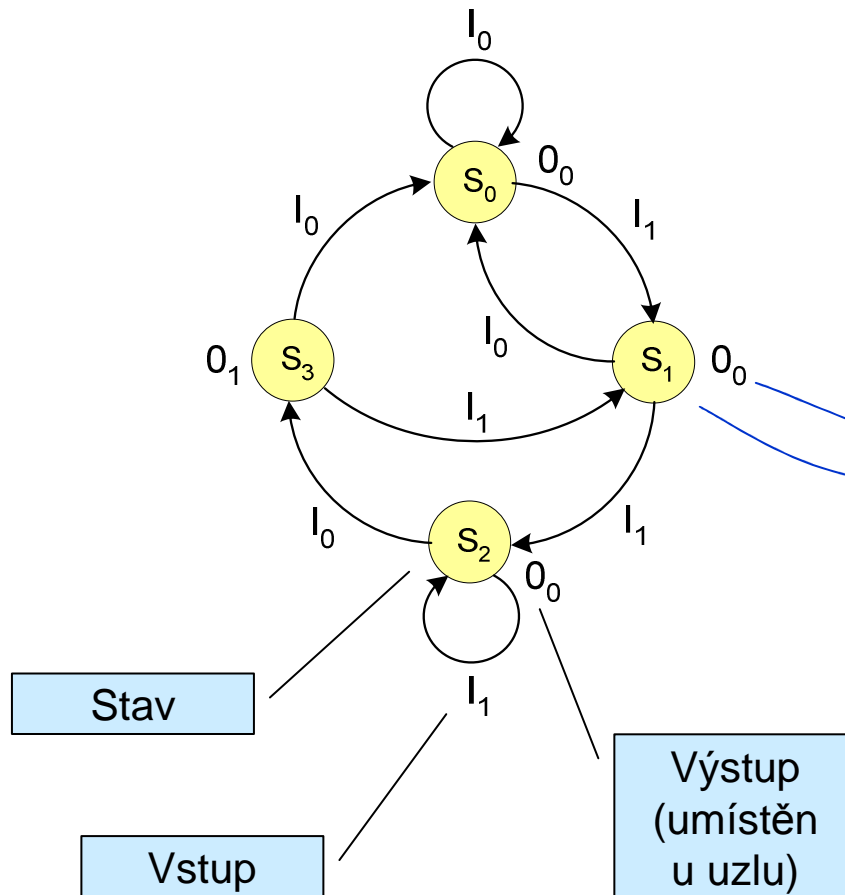
S_i	I_0	I_1
S_0	S_0	S_1
S_1	S_0	S_2
S_2	S_0	S_2

Tabulka výstupů

S_i	I_0	I_1
S_0	O_0	O_0
S_1	O_0	O_0
S_2	O_1	O_0

Formy popisu FSA – typu Moore

Stavový diagram

Přechodová a výstupní funkce

Současný výskyt stavu a vstupu – „ α “

Přechod ze stavu v čase t do $t+1$ – „ \rightarrow “

Okamžité vytvoření výstupu – „:“

$$S_i \alpha I_j \rightarrow S_k \quad S_i : O_k$$

$$S_0 \alpha I_0 \rightarrow S_0 \quad S_0 : O_0$$

$$S_0 \alpha I_1 \rightarrow S_1$$

$$S_1 \alpha I_0 \rightarrow S_0 \quad S_1 : O_0$$

$$S_1 \alpha I_1 \rightarrow S_2$$

$$S_2 \alpha I_1 \rightarrow S_2 \quad S_2 : O_0$$

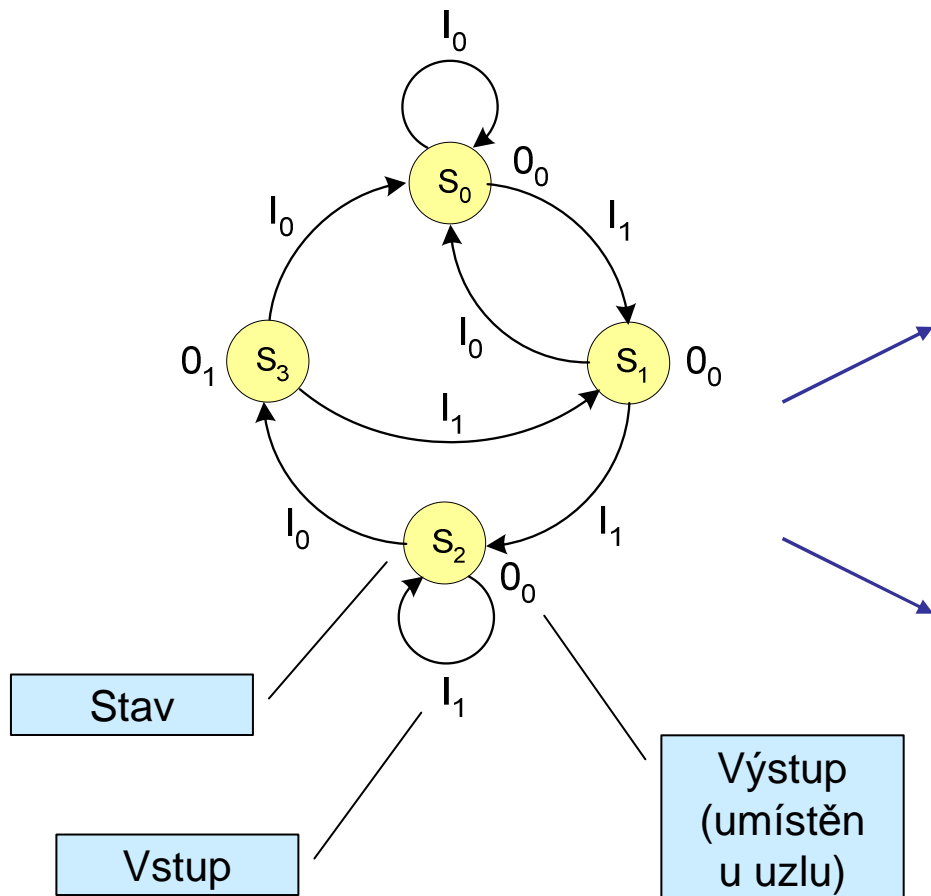
$$S_2 \alpha I_0 \rightarrow S_3$$

$$S_3 \alpha I_1 \rightarrow S_1 \quad S_3 : O_1$$

$$S_3 \alpha I_0 \rightarrow S_0$$

Formy popisu FSA – typu Moore

Stavový diagram

Tabulky přechodů a výstupů

Tabulka přechodů

S_i	I_0	I_1
S_0	S_0	S_1
S_1	S_0	S_2
S_2	S_3	S_2
S_3	S_0	S_1

Tabulka výstupů

S_i	O_i
S_0	O_0
S_1	O_0
S_2	O_0
S_3	O_1

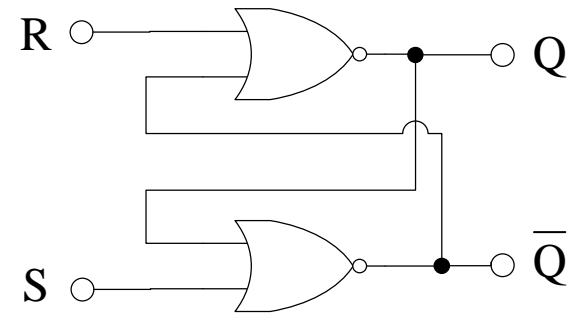
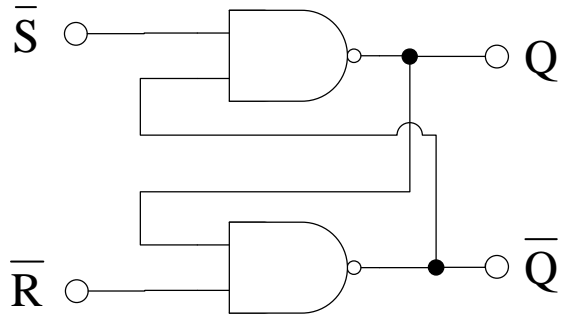
Postup návrhu logického sekvenčního obvodu (schema)

- Návrh obvodového řešení zápisem schematu
 - Formulace zadání – slovní popis
 - Stavový diagram (orientovaný graf přechodů a výstupů)
 - Tabulky přechodů a výstupů
 - Kódování vnitřních stavů a výstupů
 - Zakódované tabulky přechodů a výstupů
 - Budící funkce a funkce výstupů
 - Minimalizace budící funkce a funkce výstupů (K–mapy)
 - Návrh z hradel (z požadovaných typů) – schema
 - [Logická simulace]
 - Realizace z hradel
 - [Časová simulace po realizaci (umístění do hradlového pole)]
 - Výpočet (ověření) maximální povolené frekvence synchronizačního signálu (následující přednáška)
 - Ověření v aplikaci

Postup návrhu logického sekvenčního obvodu (HDL)

- Návrh obvodového řešení zápisem v HDL (VHDL, Verilog)
 - Formulace zadání – slovní popis
 - Stavový diagram (orientovaný graf přechodů)
 - Zápis programu v HDL (Hardware Description Language)
 - Syntéza zapojení (překlad programu v HDL)
 - [Logická simulace]
 - Realizace z hradel (z prostředků hradlového pole)(Place & Route)
 - [Časová simulace po realizaci (umístění do hradlového pole)]
 - Výpočet (ověření) maximální povolené frekvence synchronizačního signálu (následující přednáška)
 - Ověření v aplikaci

Paměťový člen – záchytný registr (Latch)

R–S Latch (NAND)

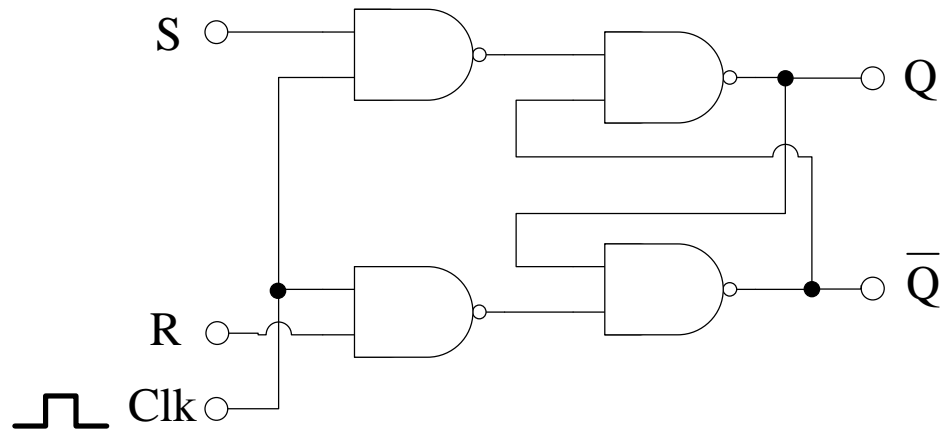
R^i	S^i	Q^{i+1}
0	0	!!!
0	1	1
1	0	0
1	1	Q^i

R–S Latch (NOR)

R^i	S^i	Q^{i+1}
0	0	Q^i
0	1	1
1	0	0
1	1	!!!

!!! – zakázaný stav

Paměťový člen – záchytný registr (Latch)

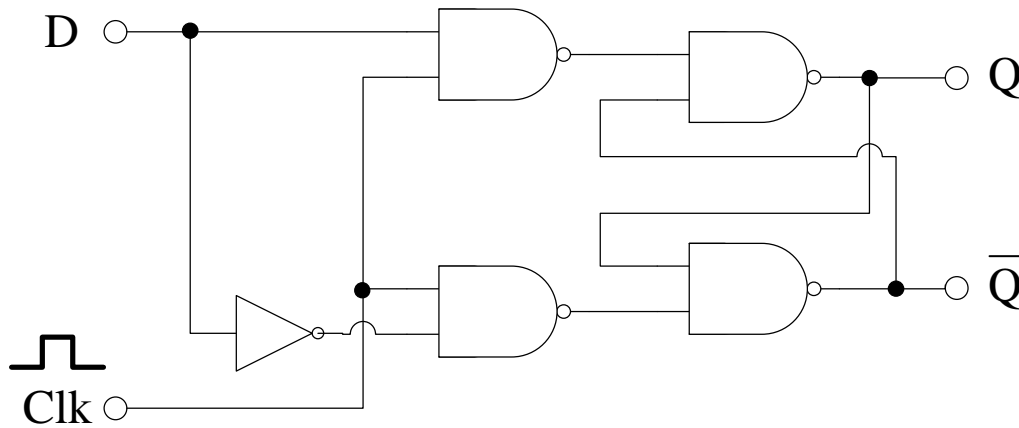
R-S Latch (Clock enable)

R^i	S^i	Clk	Q^{i+1}
0	0	1	Q^i
0	1	1	1
1	0	1	0
1	1	1	!!!
X	X	0	Q^i

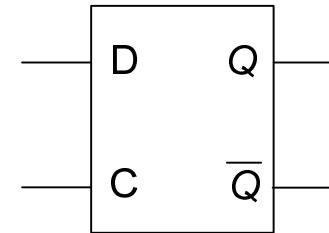
X – nezáleží

!!! – zakázaný stav

Paměťový člen – záchytný registr (D – Latch)

Symbol

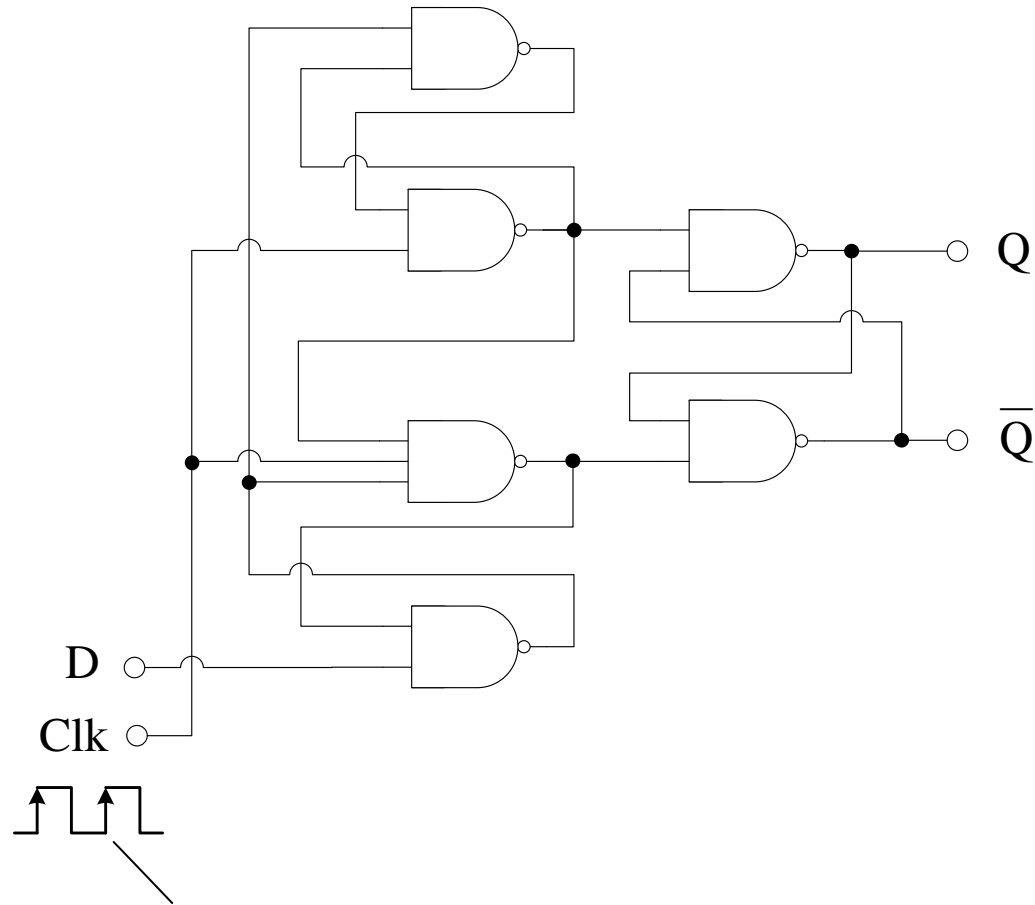

D Latch (Clock enable)

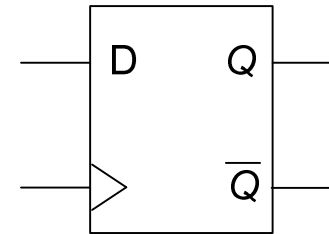
D^i	Clk	Q^{i+1}
0	1	0
1	1	1
X	0	Q^i

X – nezáleží

Paměťový člen – D klopný obvod (D – Flip-Flop)

Symbol

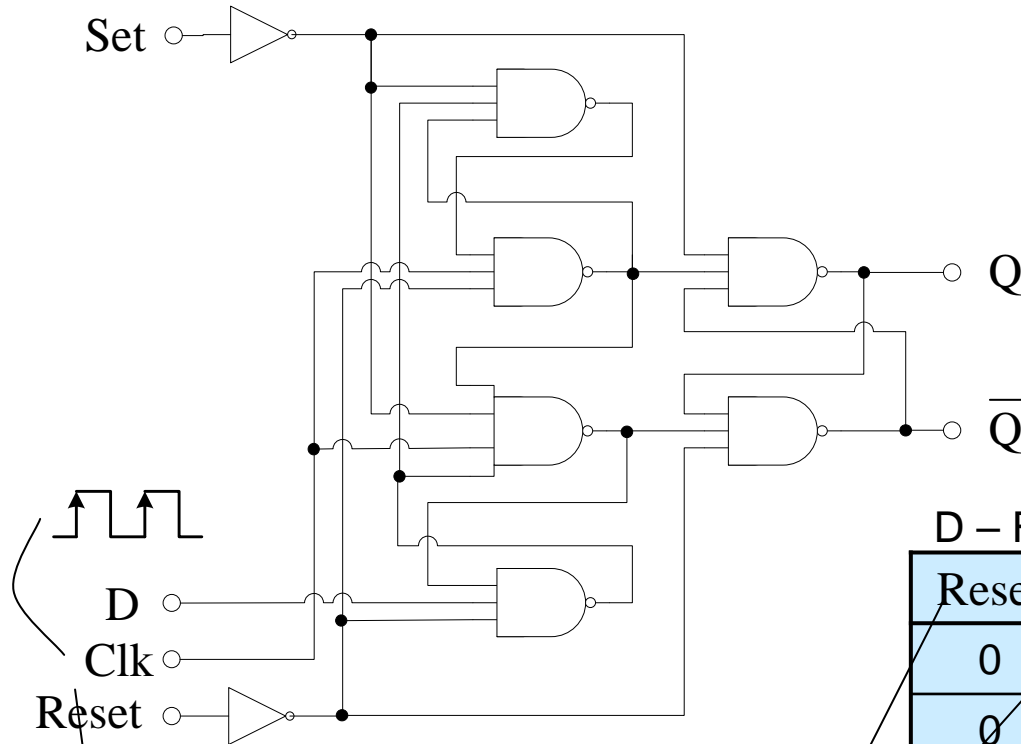

D Flip-Flop

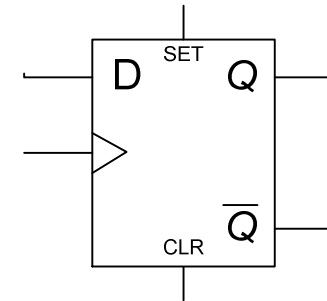
D^i	Clk	Q^{i+1}
0	↑	0
1	↑	1
X	0	Q^i
X	1	Q^i

↑ – zápis řízený náběžnou hranou

Paměťový člen – D klopný obvod (D – Flip-Flop)

Symbol

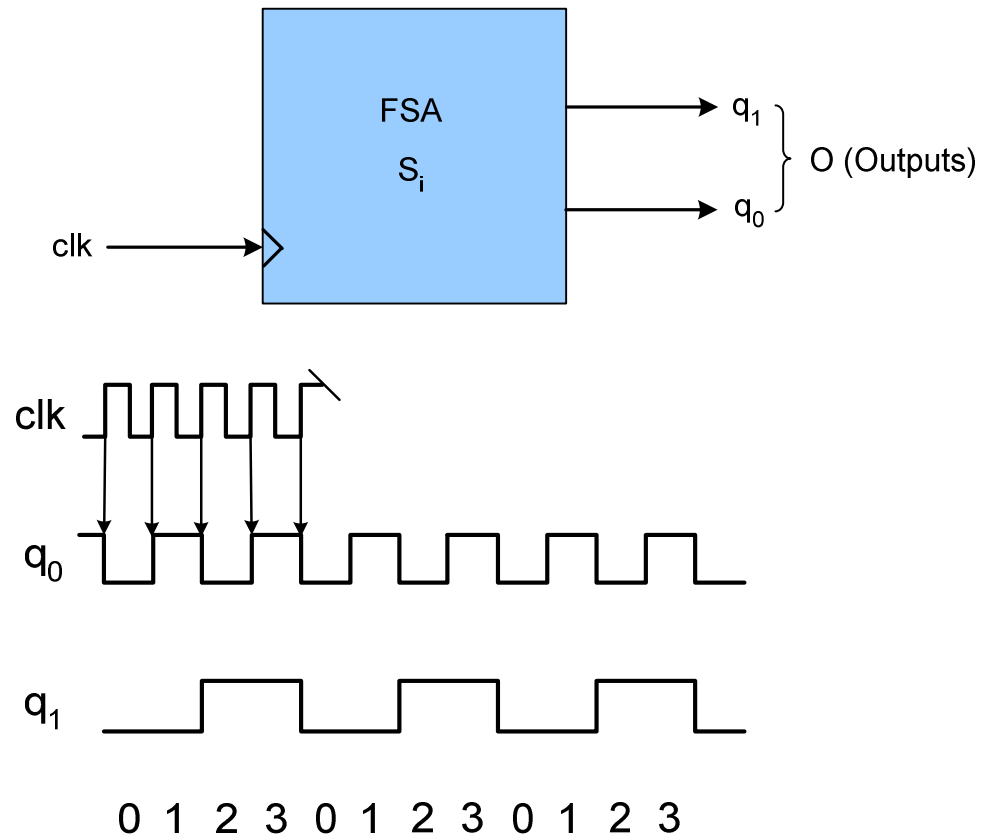
D – Flip-Flop

Reset ⁱ	Set ⁱ	D ⁱ	Clk	Q ⁱ⁺¹
0	0	0	↑	0
0	0	1	↑	1
0	0	X	0	Q ⁱ
0	0	X	1	Q ⁱ
0	1	X	X	1
1	0	X	X	0

↑ – zápis řízený náběžnou hranou
asynchronní nulování/nastavení

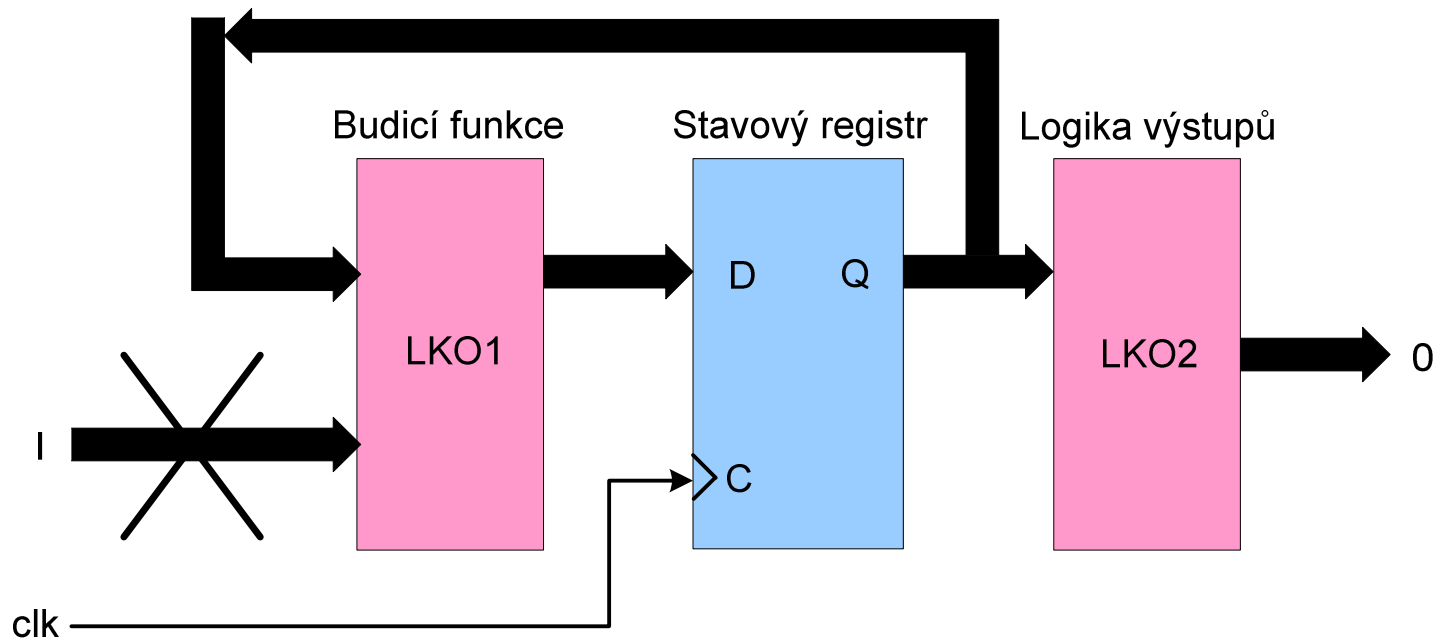
Synchronní 2bitový binární čítač

Navrhněte synchronní konečný automat (FSA – Finite State Automaton) typu čítač. Čítač čítá v binárním kódu a je 2bitový. Automat navrhněte s asynchronním nulováním.

Synchronní 2bitový binární čítač

Co máme navrhnout?

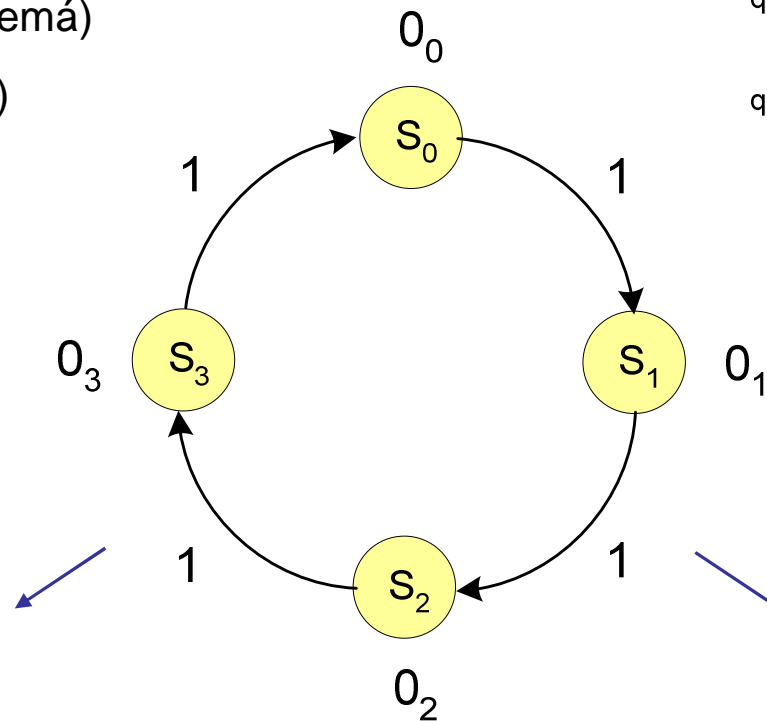
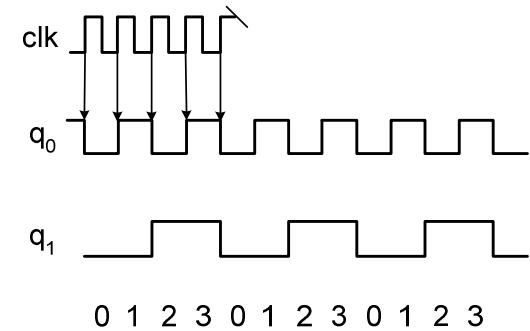
Synchronní 2bitový binární čítač

Stavový diagram

I – Vstupy (Inputs) (nemá)

O – Výstupy (Outputs)

S_i – i-tý stav

Tabulka přechodů

S_i	S_{i+1}
S_0	S_1
S_1	S_2
S_2	S_3
S_3	S_0

Tabulka výstupů

S_i	O_i
S_0	O_0
S_1	O_1
S_2	O_2
S_3	O_3

Synchronní 2bitový binární čítač

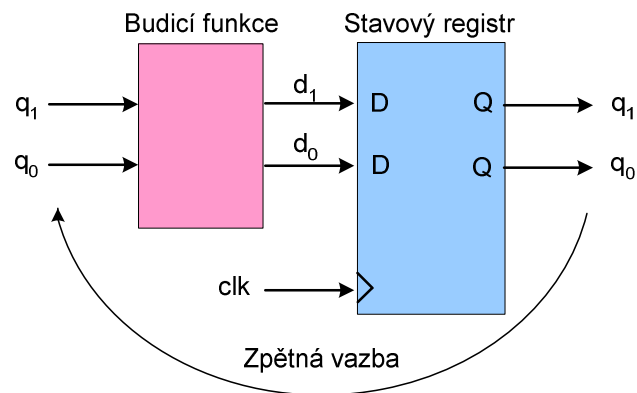
Tabulka přechodů

S_i	S_{i+1}
S_0	S_1
S_1	S_2
S_2	S_3
S_3	S_0

$\underbrace{\hspace{2cm}}_{S_i}$ $\underbrace{\hspace{2cm}}_{S_{i+1}}$

Kódování stavů

S_i	q_1	q_0	d_1	d_0	S_{i+1}
S_0	0	0	0	1	S_1
S_1	0	1	1	0	S_2
S_2	1	0	1	1	S_3
S_3	1	1	0	0	S_0

Synchronní 2bitový binární čítač

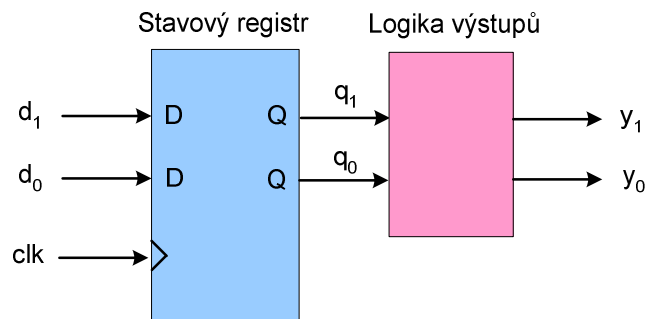
Tabulka výstupů

S_i	O_i
S_0	O_0
S_1	O_1
S_2	O_2
S_3	O_3

S_i O_i
Kódování výstupů

S_i	q_1	q_0	y_1	y_0	O_i
S_0	0	0	0	0	O_0
S_1	0	1	0	1	O_1
S_2	1	0	1	0	O_2
S_3	1	1	1	1	O_3

$$S_i = O_i$$

Synchronní 2bitový binární čítač

Minimalizace

d_1		q_0
	0	1
q_1	1	3

$$d_1 = q_1 \bar{q}_0 + \bar{q}_1 q_0 = \text{XOR}$$

d_0		q_0
	0	1
q_1	1	3

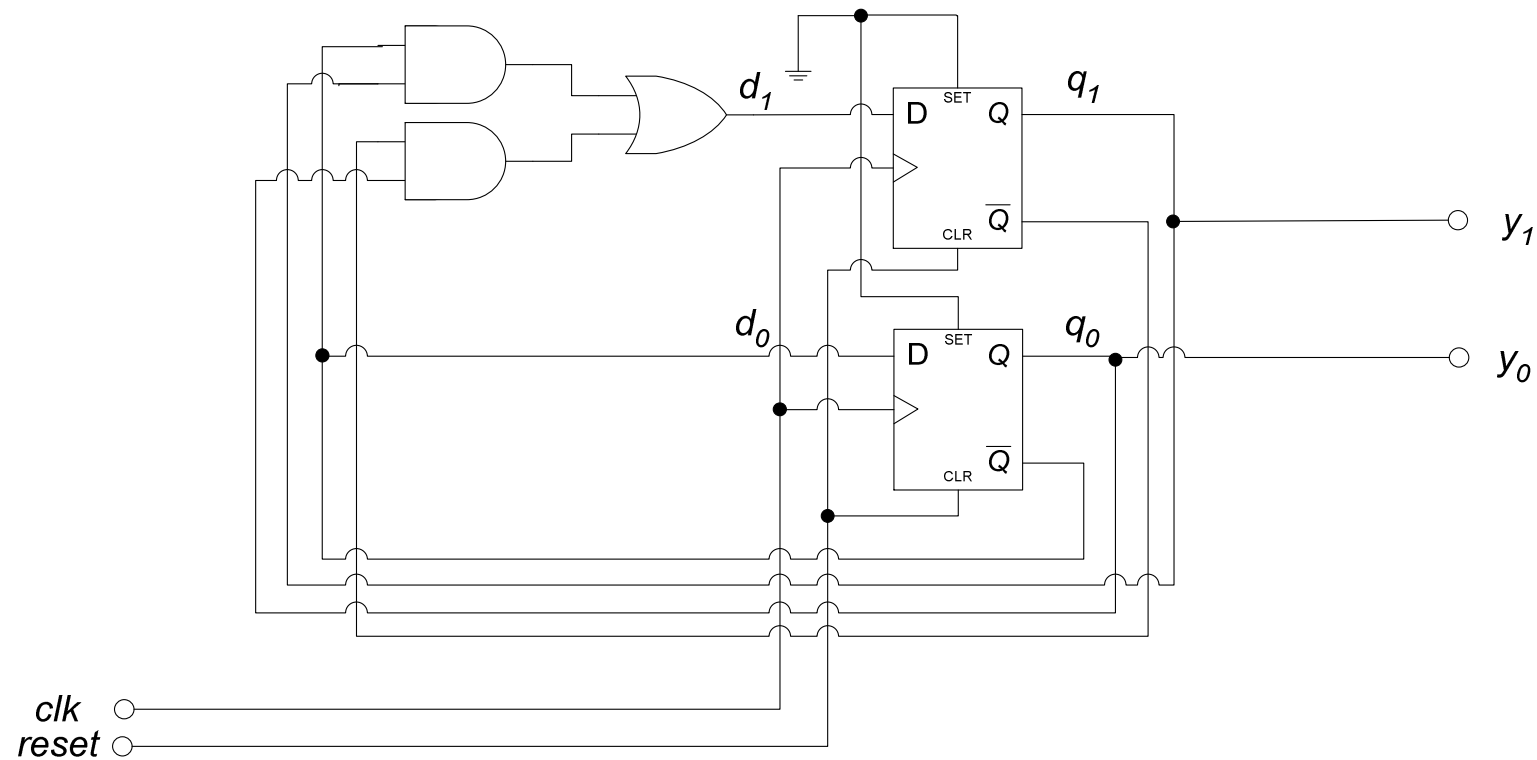
$$d_0 = \bar{q}_0$$

$$y_1 = q_1$$

$$y_0 = q_0$$

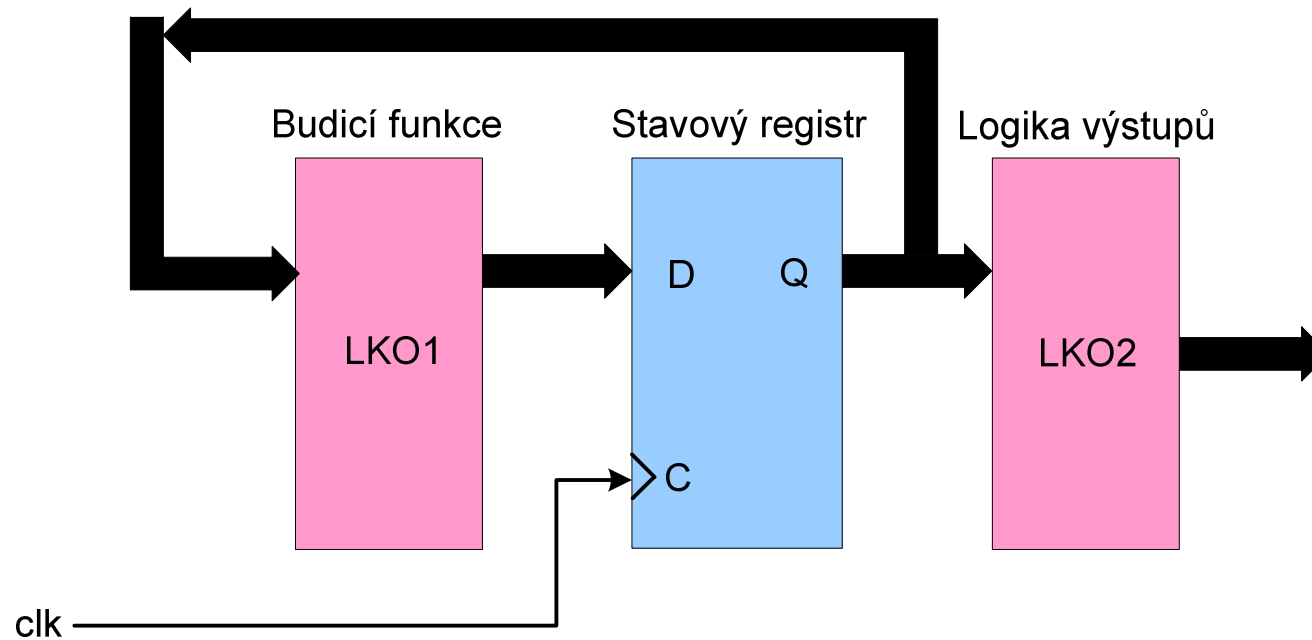
Synchronní 2bitový binární čítač

Realizace

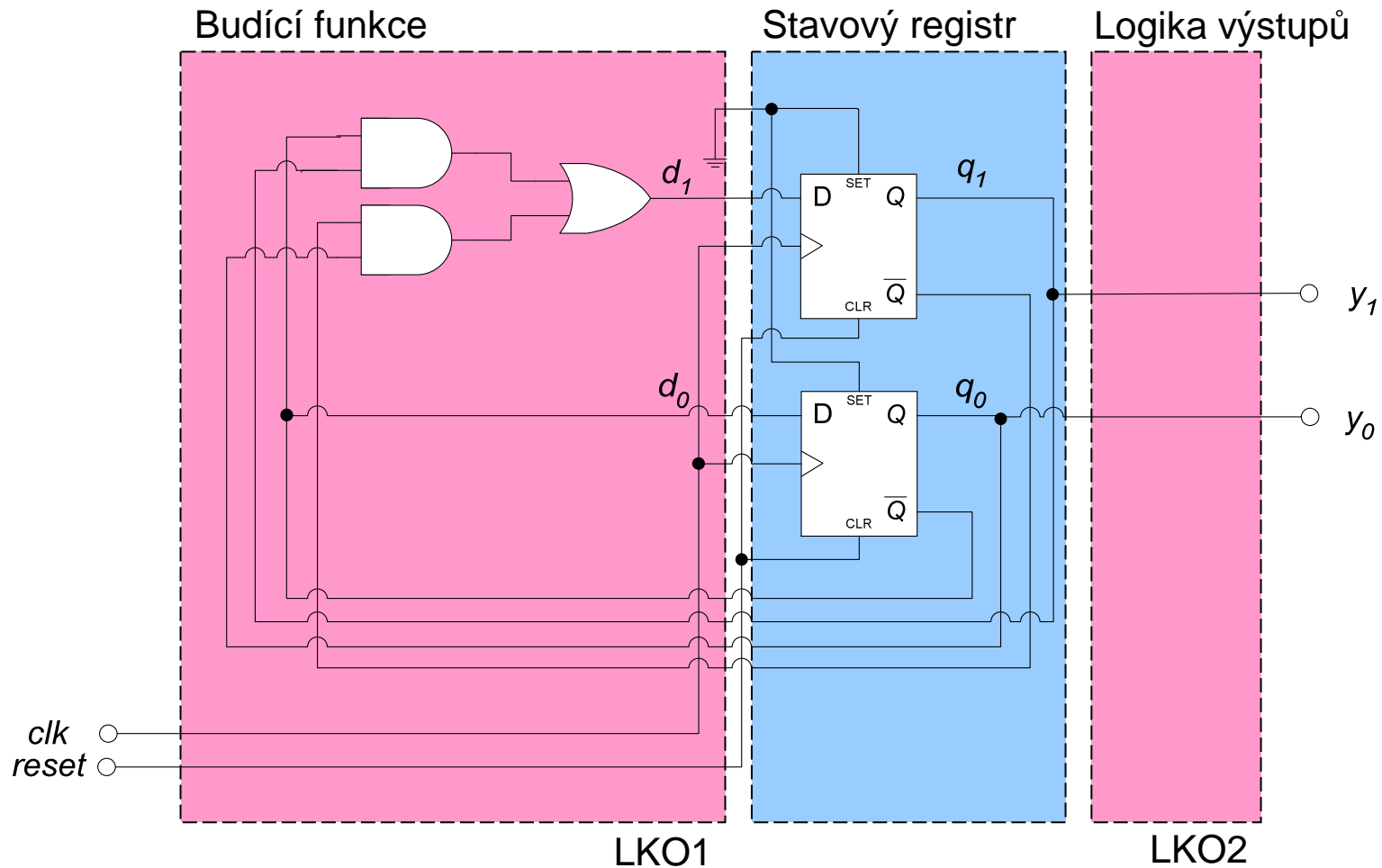
Synchronní 2bitový binární čítač

Co jsme navrhli?

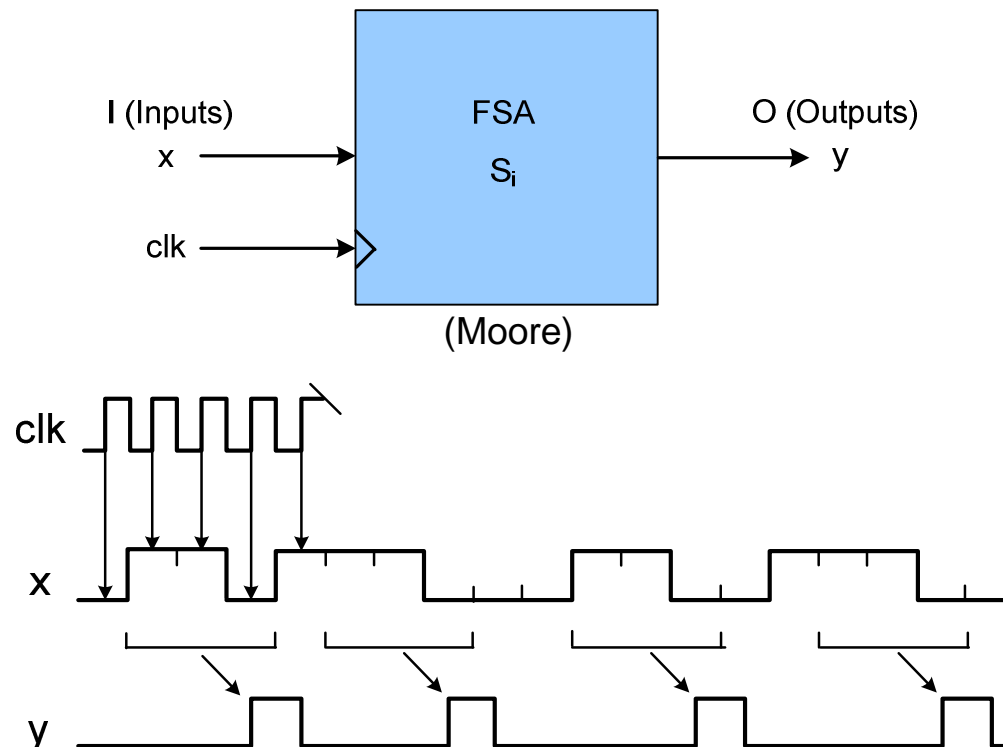
Synchronní 2bitový binární čítač

Co jsme navrhli?

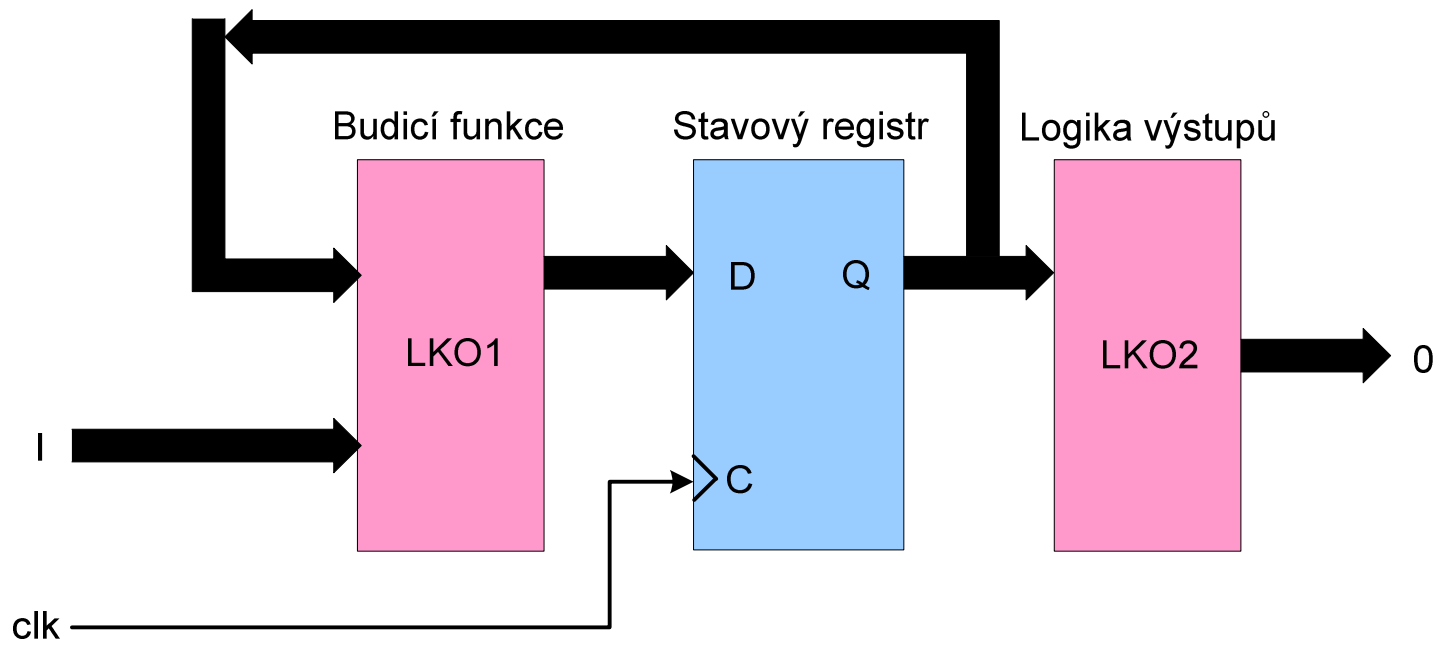
Detektor posloupnosti bitů '110' (FSA typu Moore)

Navrhněte synchronní konečný automat (FSA – Finite State Automaton), který v proudu vstupních bitů detekuje posloupnost '110'. Při detekci každé takové posloupnosti automat vyše na výstupu impuls. Automat navrhněte s asynchronním nulováním.

Detektor posloupnosti bitů '110' (FSA typu Moore)

Co máme navrhnout?

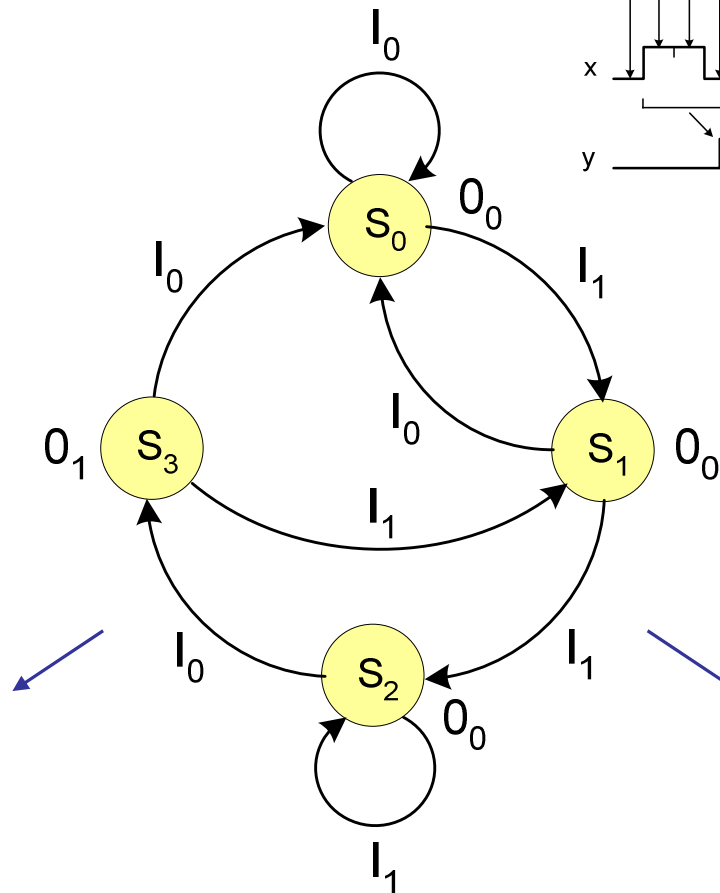
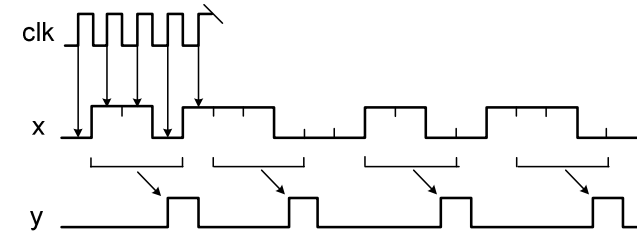
Detektor posloupnosti bitů '110' (FSA typu Moore)

Stavový diagram

I – Vstupy (Inputs)

O – Výstupy (Outputs)

S_i – i-tý stav

Tabulka přechodů

S_i	I_0	I_1
S_0	S_0	S_1
S_1	S_0	S_2
S_2	S_3	S_2
S_3	S_0	S_1

Tabulka výstupů

S_i	O_i
S_0	O_0
S_1	O_0
S_2	O_0
S_3	O_1

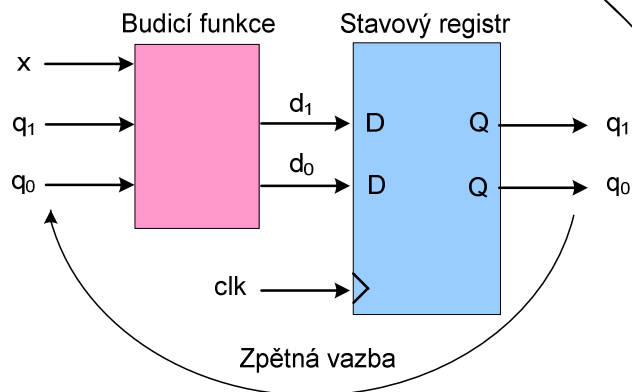
Detektor posloupnosti bitů '110' (FSA typu Moore)

Tabulka přechodů

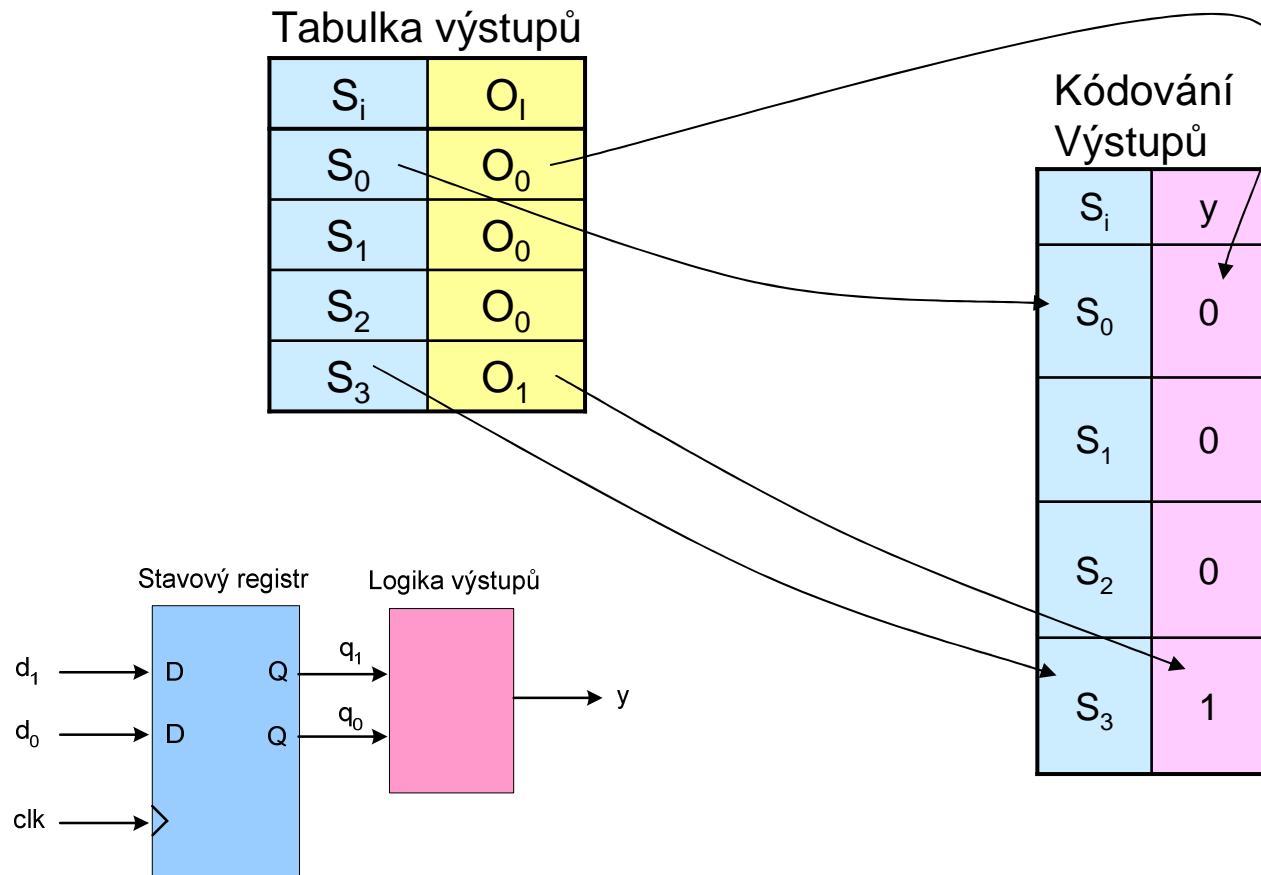
S_i	I_0	I_1
S_0	S_0	S_1
S_1	S_0	S_2
S_2	S_3	S_2
S_3	S_0	S_1

Kódování stavů

S_i	q_1	q_0	x	d_1	d_0	S_{i+1}
S_0	0	0	0	0	0	S_0
	0	0	1	0	1	S_1
S_1	0	1	0	0	0	S_0
	0	1	1	1	0	S_2
S_2	1	0	0	1	1	S_3
	1	0	1	1	0	S_2
S_3	1	1	0	0	0	S_0
	1	1	1	0	1	S_1

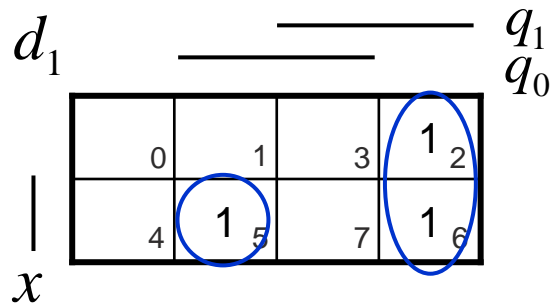

Detektor posloupnosti bitů '110' (FSA typu Moore)

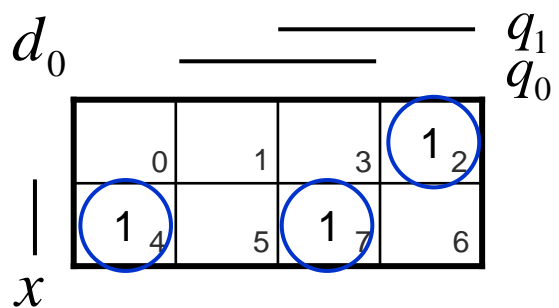

Detektor posloupnosti bitů '110' (FSA typu Moore)

Minimalizace

$$d_1 = q_1 \overline{q_0} + \overline{q_1} q_0 x$$

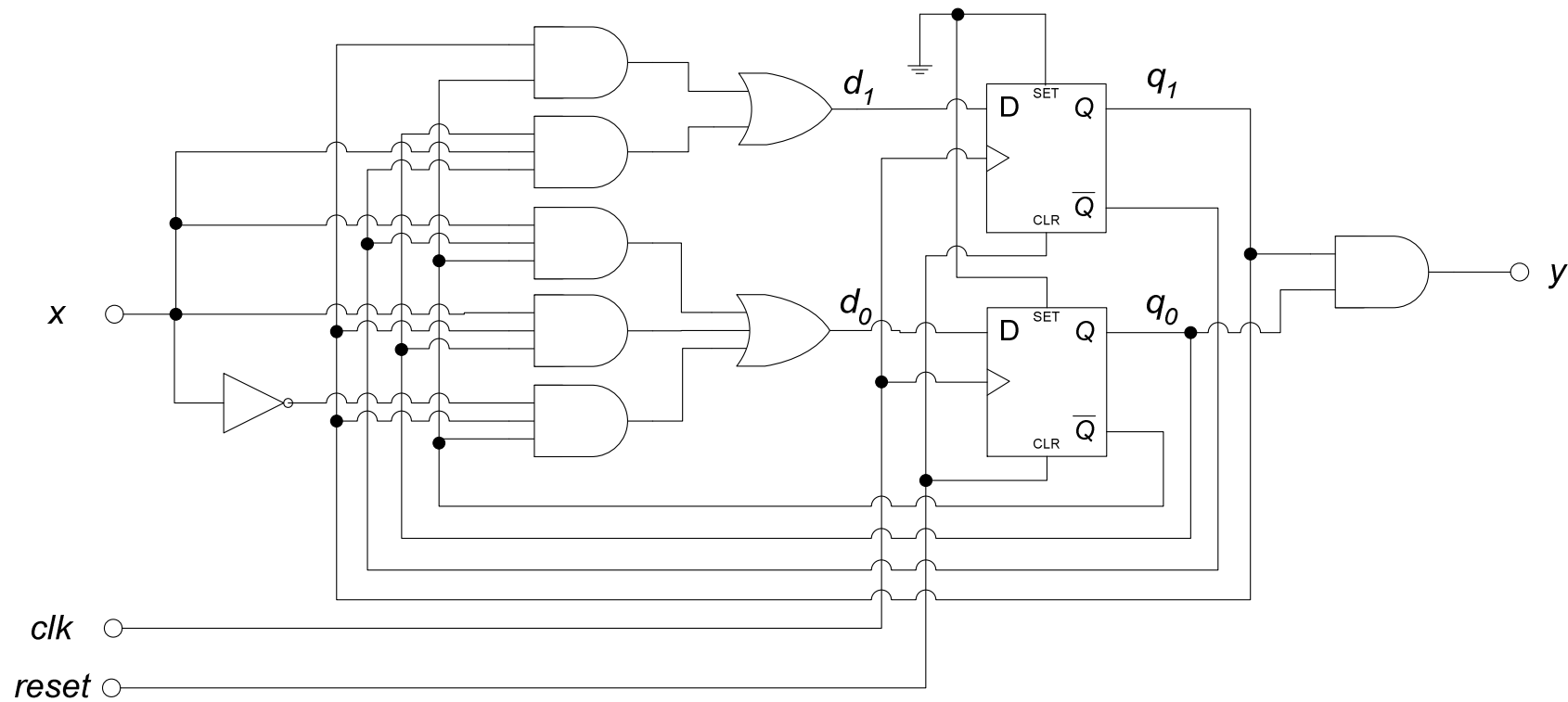

$$d_0 = \overline{q_1} \overline{q_0} x + q_1 q_0 x + q_1 \overline{q_0} \overline{x} = x(\overline{q_1} \overline{q_0} + q_1 q_0) + q_1 \overline{q_0} \overline{x}$$

$$y = q_1 q_0$$

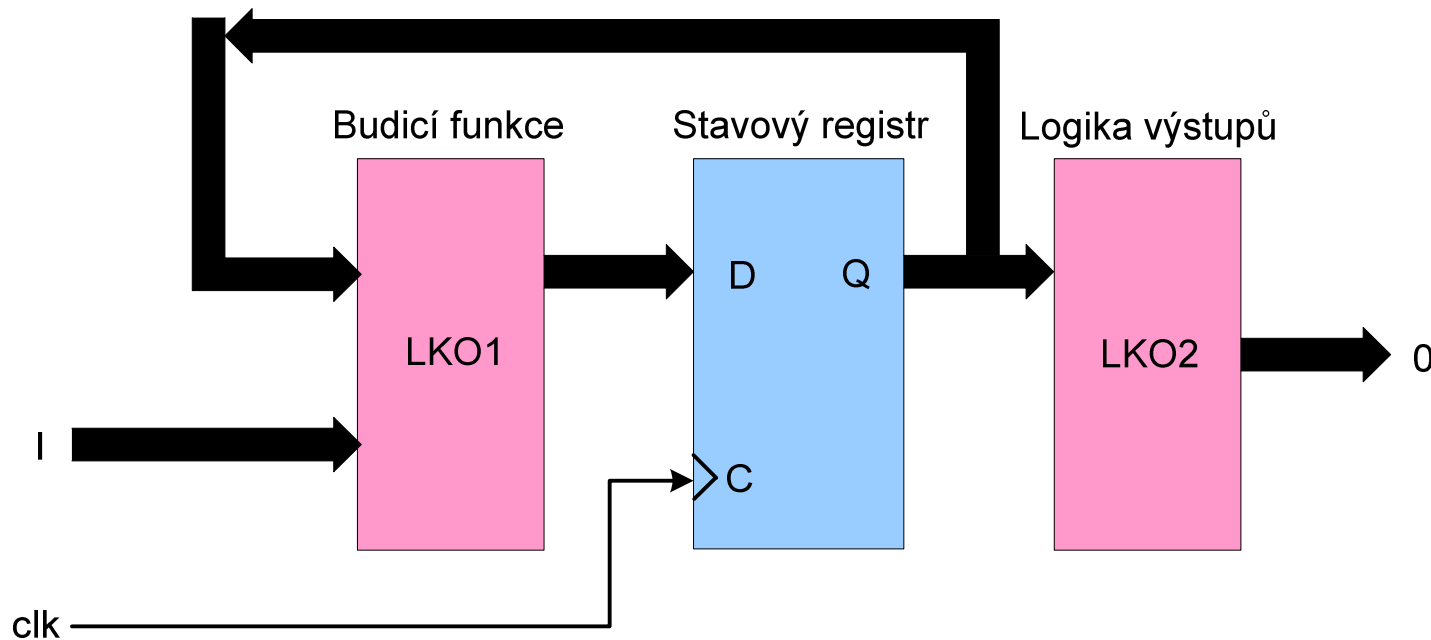
Detektor posloupnosti bitů '110' (FSA typu Moore)

Realizace

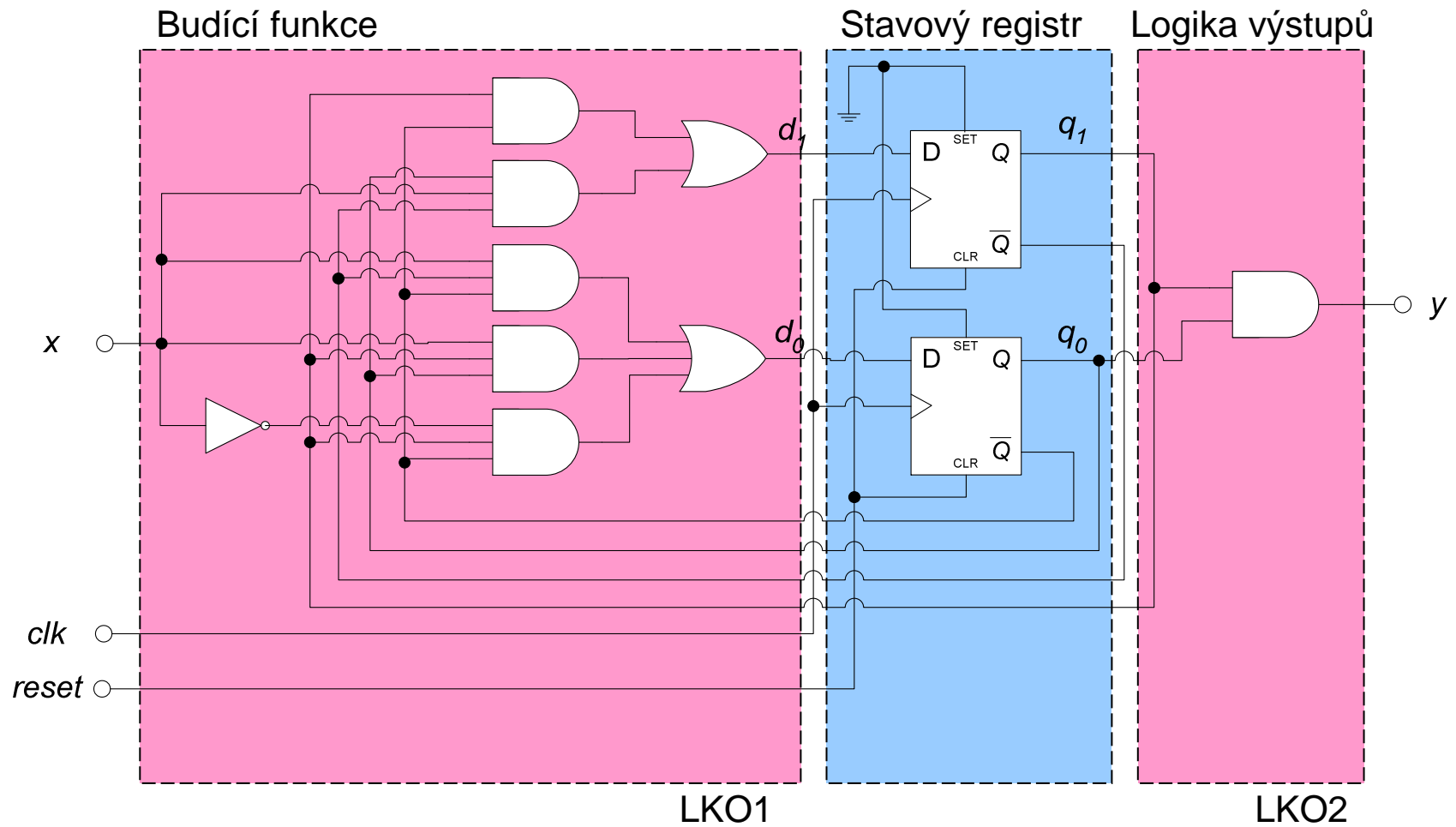
Detektor posloupnosti bitů '110' (FSA typu Moore)

Co jsme navrhli?

Detektor posloupnosti bitů '110' (FSA typu Moore)

Co jsme navrhli?

Detektor posloupnosti bitů '110' (FSA typu Moore)

"C"

```
int cBitStream3Decoder(int x_in, int reset){
    // Moore type FSA,
    // Inputs: x_in, reset, Outputs: y_out
    enum {s0,s1,s2,s3};
    static int stateReg=s0, nextState=s0, y_out;
    if(reset == TRUE){
        stateReg = s0; nextState = s0; x_in = 0;
    }
    y_out = 0;
    stateReg = nextState;
    switch(stateReg){
        case s0:
            if(x_in == 0);
            if(x_in == 1)
                nextState = s1;
            break;
        case s1:
            if(x_in == 0)
                nextState = s0;
            if(x_in == 1)
                nextState = s2;
            break;
```

```
        case s2:
            if(x_in == 0)
                nextState = s3;
            if(x_in == 1);
            break;
        case s3:
            y_out = 1;
            if(x_in == 0)
                nextState = s0;
            if(x_in == 1)
                nextState = s1;
            break;
        default: // Error section
            y_out = 0;
            nextState = s0;
    } // switch() END
    return(y_out);
} // cBitStream3Decoder() END
```

Detektor posloupnosti bitů '110' (FSA typu Moore)

Java

```
class JBitStream3Decoder {
    final int s0 = 0, s1 = 1, s2 = 2, s3 = 3;
    int stateReg = s0, nextState = s0;
    int yOut = 0;

    public JBitStream3Decoder() { // Constructor
        // empty
    }

    void setFsaReset (boolean reset){
        stateReg = s0;
        nextState = s0;
        yOut = 0;
    }

    int jBitStream3Decoder(int xIn) {
        // Moore type FSA
        // Inputs: xIn, reset, Outputs: y_out
        yOut = 0;
        stateReg = nextState;
        switch (stateReg) {
            case s0:
                if (xIn == 0);
                if (xIn == 1)
                    nextState = s1;
                break;

```

```
        case s1:
            if (xIn == 0)
                nextState = s0;
            if (xIn == 1)
                nextState = s2;
            break;
        case s2:
            if (xIn == 0)
                nextState = s3;
            if (xIn == 1);
            break;
        case s3:
            yOut = 1;
            if (xIn == 0)
                nextState = s0;
            if (xIn == 1)
                nextState = s1;
            break;
        default: // Error section
            yOut = 0;
            nextState = s0;
        } // switch() END
        return (yOut);
    } // jBitStream3Decoder() END
} // JBitStream3Decoder class END
```


Detektor posloupnosti bitů '110' (FSA typu Moore)

VHDL

```
entity vBitStream3Decoder is
  Port ( clk : in  STD_LOGIC;
        x_in : in  STD_LOGIC;
        y_out : out STD_LOGIC;
        reset : in  STD_LOGIC;
        q : out std_logic_vector(1 downto 0)
        );
end vBitStream3Decoder;
```

```
architecture Behavioral of vBitStream3Decoder is
  type states is (s1,s2,s3,s4);
  signal stateReg, nextState: states:= s1;
begin -- FSA - Finite State Machine
  process(clk, reset)
  begin
    if reset = '1' then
      stateReg <= s1;
    elsif
      clk'event and clk = '1' then
      stateReg <= nextState;
    end if;
  end process;
```

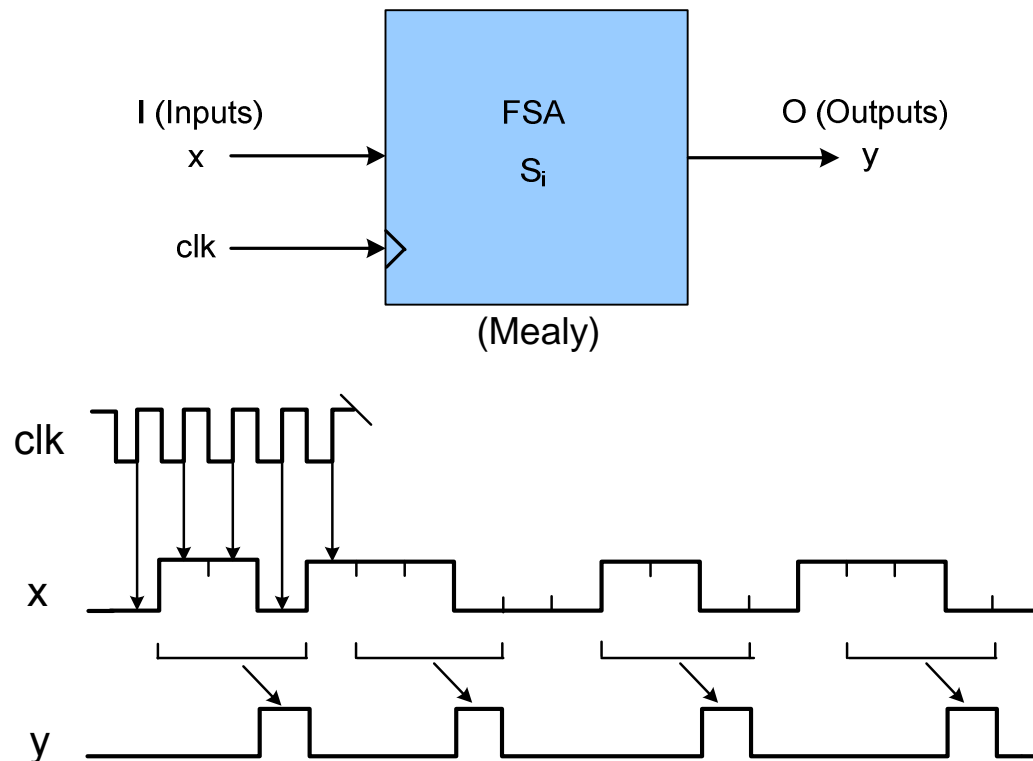
```
process(stateReg, x_in) -- State diagram
  definition
  begin
    nextState <= stateReg;
    case stateReg is
      when s1 =>
        if x_in = '1' then
          nextState <= s2;
        end if;
      when s2 =>
        if x_in = '0' then
          nextState <= s1;
        elsif x_in = '1' then
          nextState <= s3;
        end if;
      when s3 =>
        if x_in = '1' then
          nextState <= s3;
        elsif x_in = '0' then
          nextState <= s4;
        end if;
      when s4 =>
        if x_in = '1' then
          nextState <= s2;
        elsif x_in = '0' then
          nextState <= s1;
        end if;
```

```
      when others =>
        nextState <= stateReg;
      end case;
    end process;

    process(stateReg) -- Output
  function
  begin
    case stateReg is
      when s1 =>
        y_out <= '0';
      when s2 =>
        y_out <= '0';
      when s3 =>
        y_out <= '0';
      when s4 =>
        y_out <= '1';
      when others => null;
    end case;
  end process;
end Behavioral;
```

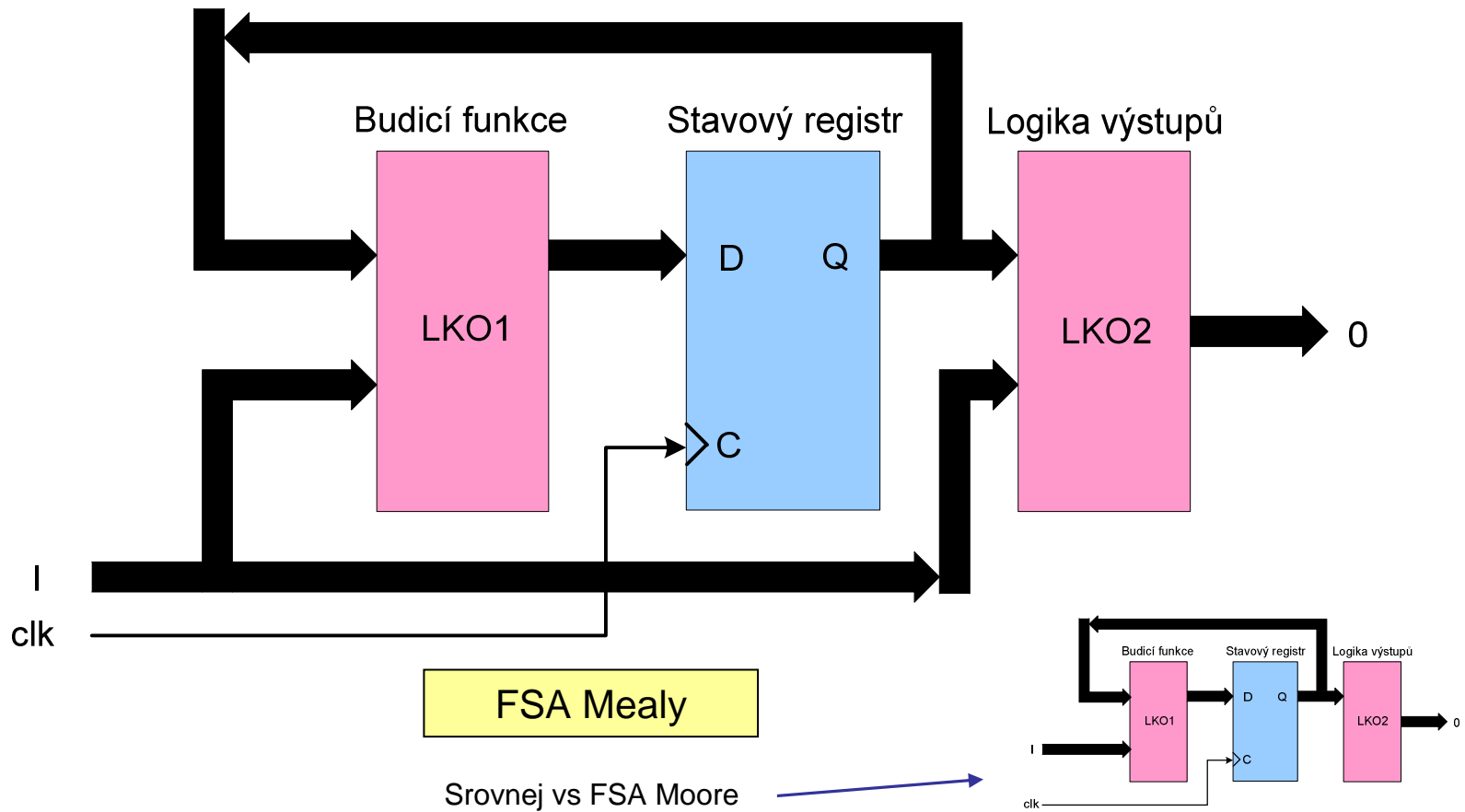
Detektor posloupnosti bitů '110' (FSA typu Mealy)

Navrhněte synchronní konečný automat (FSA – Finite State Automaton), který v proudu vstupních bitů detekuje posloupnost '110'. Při detekci každé takové posloupnosti automat vyše na výstupu impuls. Automat navrhněte s asynchronním nulováním.

Detektor posloupnosti bitů '110' (FSA typu Mealy)

Co máme navrhnout?

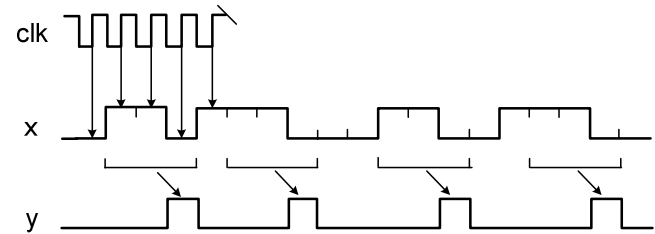
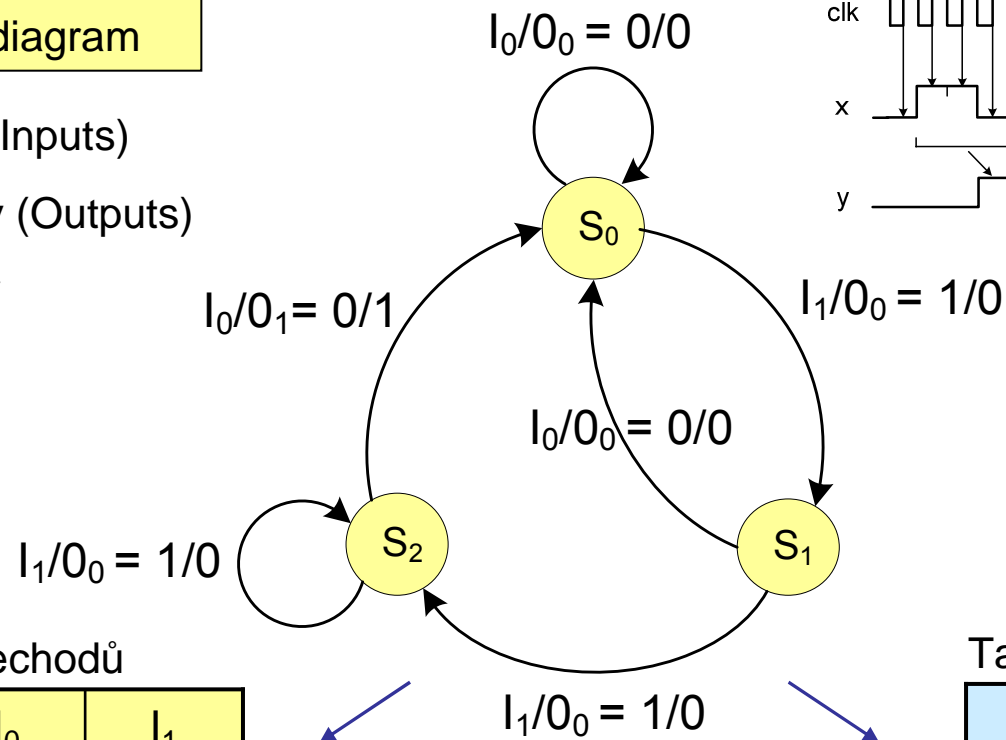
Detektor posloupnosti bitů '110' (FSA typu Mealy)

Stavový diagram

I – Vstupy (Inputs)

O – Výstupy (Outputs)

S_i – i-tý stav

Tabulka přechodů

S_i	I_0	I_1
S_0	S_0	S_1
S_1	S_0	S_2
S_2	S_0	S_2

Tabulka výstupů

S_i	I_0	I_1
S_0	O_0	O_0
S_1	O_0	O_0
S_2	O_1	O_0

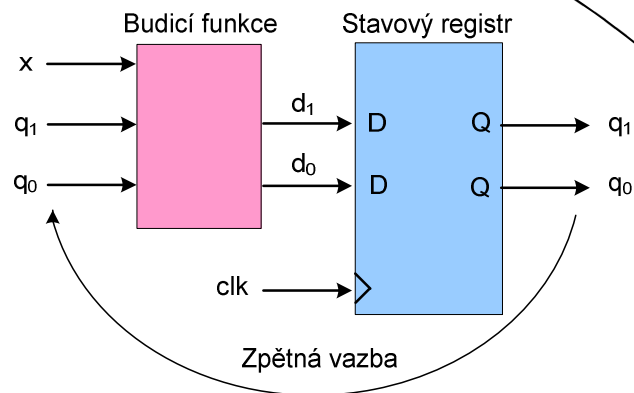
Detektor posloupnosti bitů '110' (FSA typu Mealy)

Tabulka přechodů

S_i	I_0	I_1
S_0	S_0	S_1
S_1	S_0	S_2
S_2	S_0	S_2

Kódování stavů

S_i	q_1	q_0	x	d_1	d_0	S_{i+1}
S_0	0	0	0	0	0	S_0
S_0	0	0	1	0	1	S_1
S_1	0	1	0	0	0	S_0
S_1	0	1	1	1	0	S_2
S_2	1	0	0	0	0	S_0
S_2	1	0	1	1	0	S_2

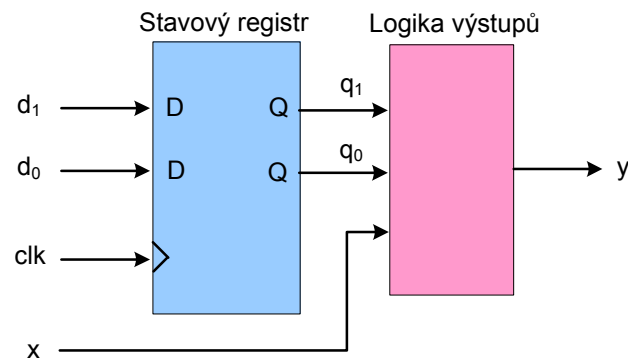
Detektor posloupnosti bitů '110' (FSA typu Mealy)

Tabulka výstupů

S_i	I_0	I_1
S_0	O_0	O_0
S_1	O_0	O_0
S_2	O_1	O_0

Kódování výstupů

S_i	q_1	q_0	x	y
S_0	0	0	0	0
S_1	0	1	0	0
S_2	1	0	0	1
	1	0	1	0

Detektor posloupnosti bitů '110' (FSA typu Mealy)

Minimalizace

d_1

	q_1	q_0	
	0	1	- 3
x	4	1 5	- 7 1 6

$$d_1 = q_1 x + q_0 x$$

d_0

	q_1	q_0	
	0	1	- 3
x	1 4	5	- 7 6

$$d_0 = \overline{q_1} \overline{q_0} x$$

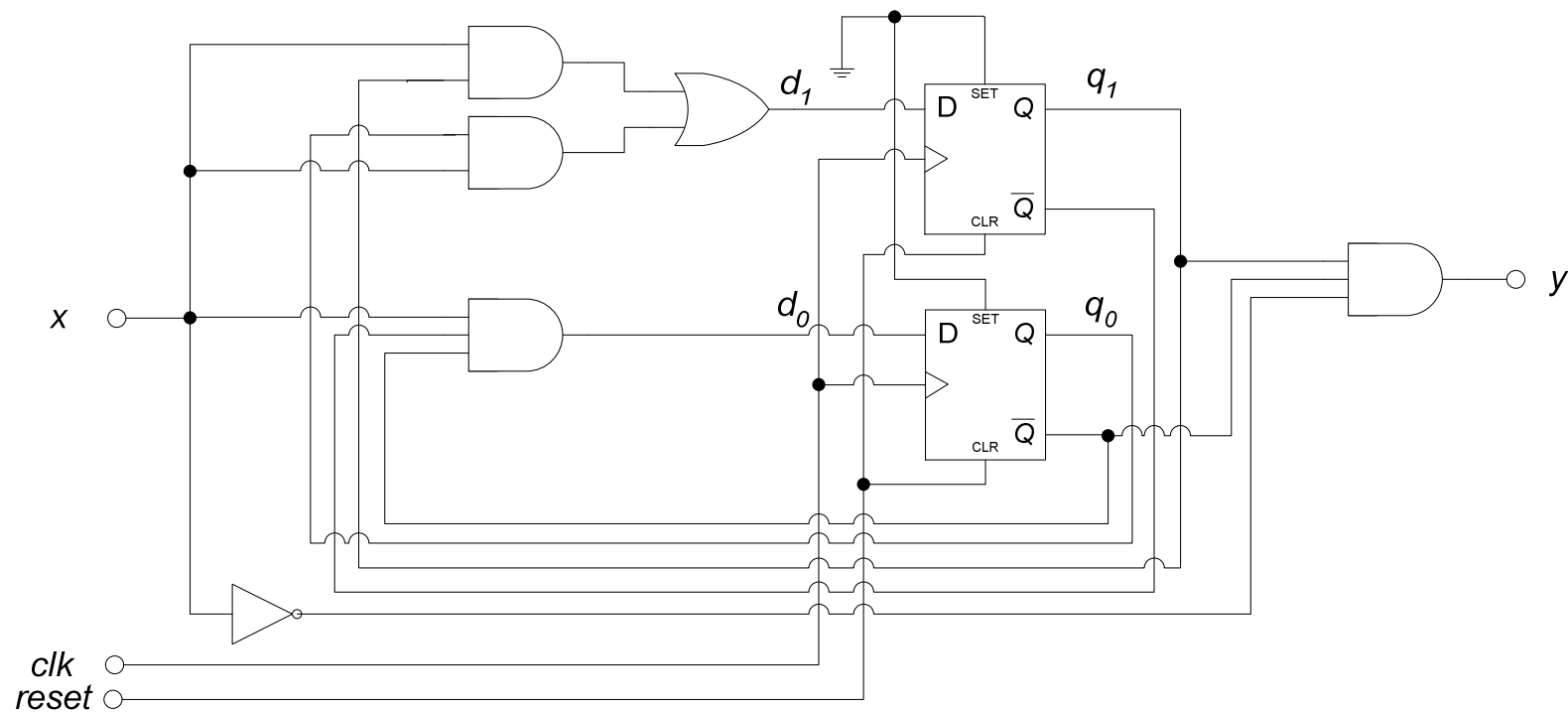
y

	q_1	q_0	
	0	1	- 3
x	4	5	- 7 1 2 6

$$y = q_1 \overline{q_0} x$$

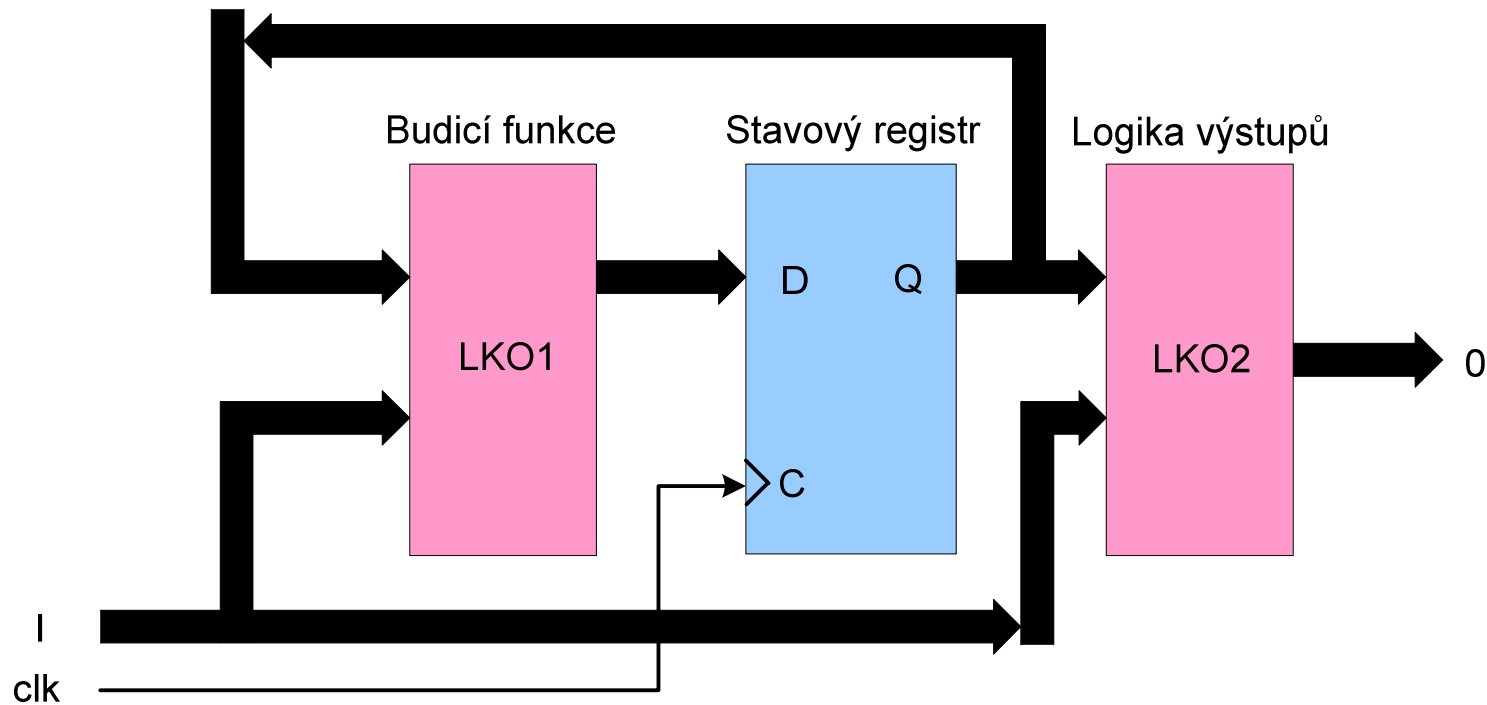
Detektor posloupnosti bitů '110' (FSA typu Mealy)

Realizace

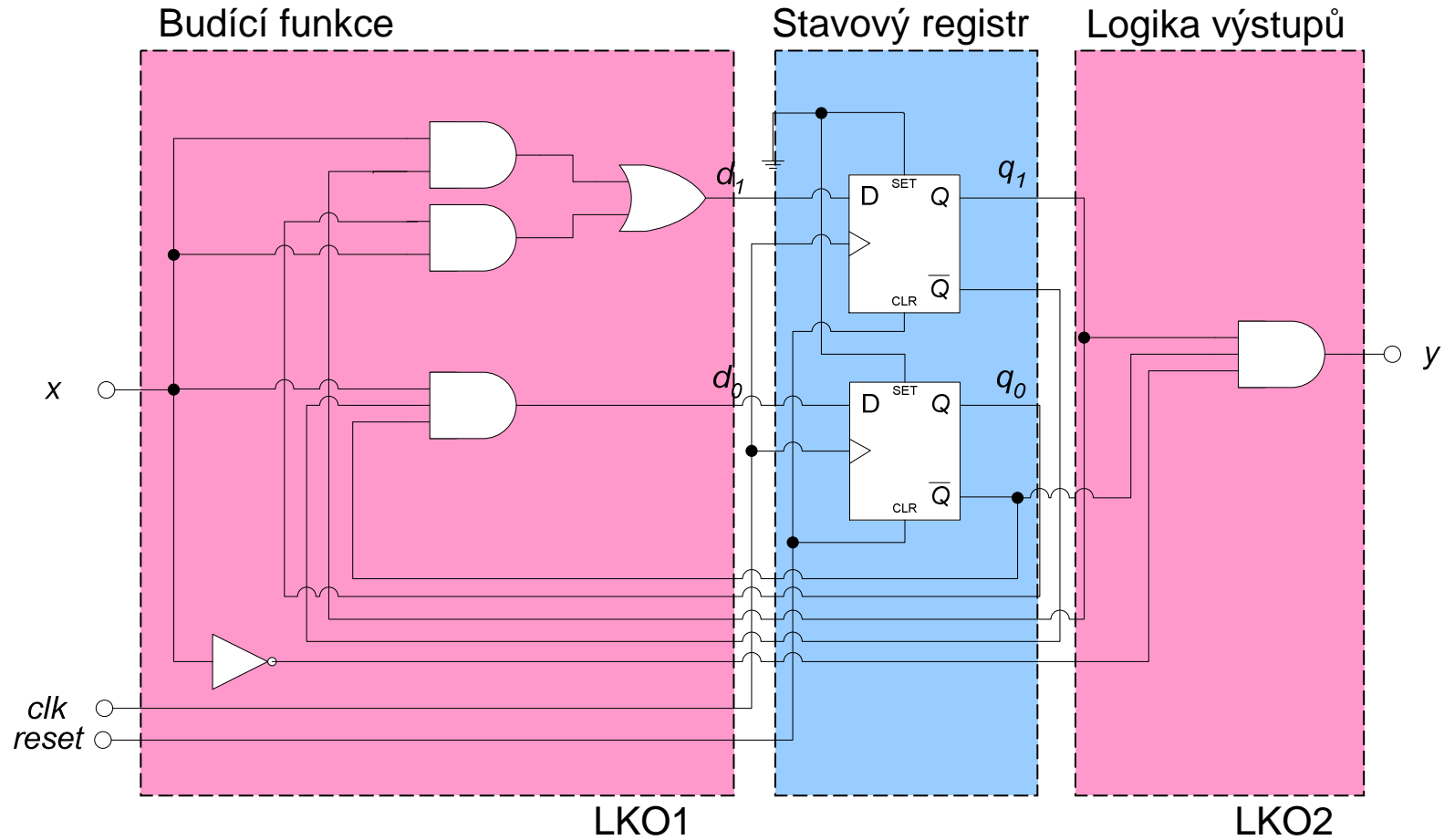
Detektor posloupnosti bitů '110' (FSA typu Mealy)

Co jsme navrhli?

Detektor posloupnosti bitů '110' (FSA typu Mealy)

Co jsme navrhli?

Časování – výpočet maximální hodinové frekvence

- Ovlivněno:
 - Technologií
 - Typy hradel
 - Počtem vstupů u hradel
 - Zatížením výstupů hradel (větvením)
 - Typem klopných obvodů
 - Délkou propojovacích vodičů (na plošném spoji,...)
 - Vzájemnou polohou vodičů (kvalita návrhu plošného spoje)
 - Rozmístěním součástek
 - Počtem zemnicích a napájecích vrstev
 - Způsobem rozvodu napájení
 - Rozmístěním blokovacích kondenzátorů
 - Dalšími vlivy

Podrobnosti další přednášku

MIKROPROCESORY PRO VÝKONOVÉ SYSTÉMY

Logické obvody - sekvenční
Formy popisu, konečný automat
Příklady návrhu

KONEC

České vysoké učení technické Fakulta elektrotechnická